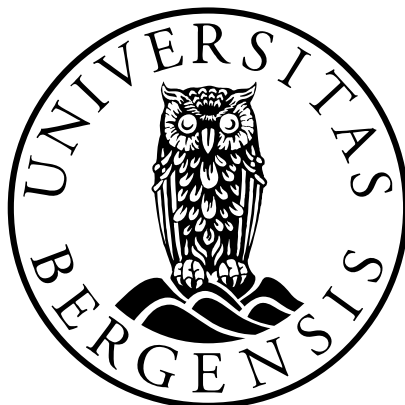

Beviskravet i konverteringssaker

Hvorvidt – og i hvilken utstrekning det gjelder et avdempet beviskrav ved vurderingen av om en asylsøker har konvertert og påberoper seg dette som forfølgelsesgrunn, jf. utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a)

Kandidatnummer: 4

Antall ord: 13 186

JUS399
Masteroppgave
Det juridiske fakultet

UNIVERSITETET I BERGEN

10. mai 2022

1	Innledning	4
1.1	Bakgrunn og problemstilling	4
1.2	Metode	4
1.2.1	Wien-konvensjonen	6
1.3	Rettskildene om beskyttelse.....	6
1.3.1	Den europeiske menneskerettskonvensjonen av 1950.....	6
1.3.2	Flyktningkonvensjonen av 1951	7
1.3.3	EUs statusdirektiv	8
1.3.4	United Nations High Commissioner for Refugees	8
1.3.5	Utlendingsloven § 28	9
1.3.6	Hensyn	10
1.4	Avgrensning og oppbygning.....	11
2	Sentrale begreper	12
2.1	Bevisvurderingen	12
2.2	Beviskravet	13
2.3	Bevistemaet.....	14
2.4	Bevisbyrden	14
3	Hvilket beviskrav gjelder i konverteringssaker?.....	16
3.1	Lovtekst og forskrift	16
3.2	Forarbeidene	16
3.3	Høyesterettsavgjørelser.....	17
3.3.1	Rt. 2011 s. 1481	17
3.3.2	HR-2021-1209-A	18
3.4	Gjeldende rett.....	19
4	Betingelser for det avdempede beviskravet	20
4.1	Søkerens medvirkningsplikt.....	20
4.2	Utpenslingen av de rettslige utgangspunktene i HR-2021-1209-A	21
4.2.1	Troverdigheten av søkerens forklaring	22
4.2.2	Asylsøkerens generelle troverdighet.....	24
4.2.3	Endret Høyesterett bevistemaet i HR-2021-1209-A?	24
4.3	Gjeldende rett.....	25
5	Bevisvurderingen i konverteringssaker.....	27
5.1	Sentrale vurderingsmomenter ved vurderingen av hvorvidt asylsøkerens konvertering er reell.....	28

5.1.1	Motsigelser, uklarheter og utelatelser	28
5.1.2	Etablerte erfaringsgrunnsetninger	31
5.1.3	Søkerens generelle troverdighet.....	32
5.1.4	Tidspunktet for konverteringen.....	34
5.1.5	Søkerens refleksjoner om religionen	35
5.1.6	Graden av likhet med andre asylforklaringer.....	37
5.1.7	Uttalelser fra prester eller andre personer med religionfaglig kompetanse	38
5.2	Gjeldende rett.....	41
6	Avsluttende bemerkninger	42
7	Litteraturliste.....	43

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og problemstilling

De siste årene har det vært økt fokus på hvordan utlendingsmyndighetene og retten vurderer om en asylsøker har endret sin religiøse overbevisning. Dette har blant annet vært tema i flere avgjørelser i lagmannsretten. Afghanske asylsøkere som konverterer fra islam til kristendom, vil risikere forfølgelse ved retur. Det avgjørende spørsmålet i asylsakene fra Afghanistan er derfor hvorvidt asylsøkeren reelt har endret sin religiøse overbevisning i Norge. Høyesterett behandlet denne problemstillingen i HR-2021-1209-A. Rettsavgjørelsen har presisert tidligere uklarheter om de rettslige rammene for vurderingen av om asylsøkerens religiøse overbevisning er reell. I tillegg til disse avklaringene, synes dommen å etterlate noen uklarheter om gjeldende rett. Med bakgrunn i denne rettsavgjørelsen ønsker jeg å gjøre rede for de rettslige utgangspunktene ved vurderingen av om en asylsøker reelt har endret sin religiøse overbevisning.

Oppgavens problemstilling er derfor hvorvidt- og i hvilken utstrekning det gjelder et avdempet beviskrav ved vurderingen av om en asylsøker har konvertert og påberoper seg dette som beskyttelsesgrunn, jf. utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a). Oppgaven er inndelt i to deler. I den første delen skal jeg gjøre rede for hvilket beviskrav som gjelder i asylsaker hvor konvertering er påberopt som forfølgelsesgrunn. I den andre delen vil jeg behandle rekkevidden av det avdempede beviskravet med utgangspunkt i bevisvurderingens innhold. Hovedfokuset i denne delen er å gjøre rede for gjeldende rett.

1.2 Metode

I denne oppgaven skal jeg foreta en rettsdogmatisk studie av beviskravet på bakgrunn av alminnelig juridisk metode.¹ Oppgavens kjerne reguleres av utlendingsloven fra 2008.² Loven regulerer utlendingers adgang og opphold i riket, jf. § 2. En «utlending» er enhver som ikke har norsk statsborgerskap, jf. utl. § 5 første ledd. Formålet med utlendingsloven er å legge til rette for lovlig bevegelse over landegrensene og ivareta utlendingers rettssikkerhet i Norge, jf.

---

¹ Strandberg, (2021) s. 25 og Eckhoff (1993)

² Lov 15.05.2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven – utlendl.)

§ 1 andre ledd. Videre skal den gi beskyttelse til de som har krav på det i henhold til våre folkerettslige forpliktelser, jf. § 1 tredje ledd.

Utgangspunktet er at norske myndigheter skal «sikre og respektere menneskerettighetene», jf. Grunnloven § 92. I menneskerettsloven § 3 fastslås det at også andre menneskerettslige konvensjoner «skal ved motstrid gå foran bestemmelser i annen lovgivning». Tilsvarende bestemmelse er inntatt i utlendingsloven § 3. Her står det at loven skal «anvendes i samsvar med internasjonale regler som Norge er bundet av når disse har til formål å styrke individets stilling», jf. utl. § 3. Lovbestemmelsen uttrykker at folkeretten har direkte virkning i norsk rett.³ Utl. § 3 omfatter dessuten internasjonal sedvanerett og alminnelige rettsstatsprinsipper, samt de konvensjonene som ikke nevnes i menneskerettsloven, slik som flyktningkonvensjonen.⁴ Jeg kommer tilbake til dette ved behandlingen av rettskildene nedenfor.

Utlendingsloven suppleres av Utlendingsforskriften 2009 som inneholder detaljerte regler om rett til innreise og opphold.⁵ Forskriften trådte i kraft samtidig med utlendingsloven.

Utlendingsloven og utlendingsforskriften suppleres av Utledningslovutvalgets utredning utkast til ny lov i NOU 2004:20 Ny utlendingslov, Arbeids- og inkluderingsdepartementets forslag og kommentarer til ny lov i Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) Om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) og Kommunal- og forvaltningskomiteens innstilling til Odelstinget i Innst. O. nr. 42 (2008-2009 om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven)).⁶

Høyesterettspraksis er en viktig rettskilde, som en følge av at Høyesterett dømmer i «siste instans», jf. Grunnloven § 88 (1). I denne oppgaven vil særlig HR-2021-1209-A være sentral ved utpenslingen og forståelsen av gjeldende rett om beviskravet i konverteringssaker.

Rettspraksis fra lagmannsretten har begrenset rettskildevekt. I denne oppgaven viser jeg til disse avgjørelsene for å fremheve hva som er gjeldende rett, men understreker at disse avgjørelsene ikke har tung rettskildemessig vekt.

---

³ Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 47

⁴ NOU 2004:20 s. 373 og Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) s. 401

⁵ Forskrift 15.oktober 2009 nr. 1286 om utledningers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften – uf.)

⁶ Øyen (2018) s. 31-32

Ettersom utlendingsrett er spesiell forvaltningsrett, gjelder alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper etter Lov 10.02.1967 (forvaltningsloven) for saksbehandlingen, med mindre annet er særskilt bestemt.⁷ Videre er utgjør forvaltningspraksis viktige tolkningsbidrag, men med begrenset rettskildemessig vekt. Forvaltningspraksis kommer til uttrykk, bl.a. i Justisdepartementets rundskriv og instruksjer, Utlendingsdirektoratet (UDI) sine interne meldinger og praksisnotater og Utlendingsnemnda (UNE) sine praksisnotater og praksisbase.

1.2.1 Wien-konvensjonen

Folkerettslige konvensjoner og traktater skal tolkes i samsvar med tolkningsprinsippene i Wien-konvensjonen om traktatrett av 23.mai 1969. Norge har ikke skrevet under eller ratifisert konvensjonen, men er likevel bundet av bestemmelsene som gir uttrykk for folkerettslig sedvanerett, slik som art. 31-33.⁸

Hovedregelen kommer frem av art. 31 nr. 1. Utgangspunktet for tolkningen er ordlyden, les i sin kontekst og konvensjonens formål, jf. art. 31. Dessuten skal traktater tolkes «in good faith» og i samsvar med «the ordinary meaning» av teksten, i lys av dens «context» og «its purpose», jf. art. 31.⁹ Den naturlige forståelsen av ordlyden veier tyngst, og andre rettskilder får kun begrenset plass der ordlyden trekker klart i en retning.¹⁰ I visse tilfeller kan likevel ordlyden fravikes der andre rettskilder entydig bekrefter en annen forståelse enn ordlyden gir anvisning på.¹¹ Dessuten må tolkningen skje på en måte som fremmer dens «object and purpose», jf. art. 31. Til sist må traktatstolkningen skje i «good faith», jf. art. 31 første avsnitt. Det siste momentet viser til en lojal tolkning.¹²

1.3 Rettskildene om beskyttelse

1.3.1 Den europeiske menneskerettskonvensjonen av 1950

Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen er en del av norsk lov, og har forrang for norsk lovgivning ved motstrid, jf. menneskerettsloven § 2, jf. § 3. Den sentrale bestemmelsen

---

⁷ Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 439

⁸ Rt. 2008 s. 513 (avsnitt 38), Rt. 2010 s. 858 (avsnitt 37-38), Rt. 2012 s. 139 (avsnitt 38), Rt. 2012 s. 4494 (avsnitt 33) og HR-2017-569-A (avsnitt 44)

⁹ Øyen (2018) s. 38

¹⁰ HR-2017-2078 (avsnitt 44)

¹¹ Rt. 2012 s. 139 (avsnitt 45)

¹² Müller (2017) s. 222-259

i denne sammenheng, er prinsippet om at «ingen må utsettes for tortur eller umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff», jf. EMK art. 3. Bestemmelsen forhindrer medlemsstatene, herunder Norge, mot å returnere noen til et område hvor personen risikerer å bli utsatt for krenkelser etter art. 3. Bestemmelsen kommer direkte til uttrykk i utlendingsloven § 28 første ledd bokstav b), og indirekte gjennom formålet med utl. § 28 første ledd bokstav a).

1.3.2 Flyktningkonvensjonen av 1951

Flyktningkonvensjonen av 1951 fastsetter hvem som er flyktning og hvilke rettigheter en flyktning har i medlemsstatene. Opprinnelig var flyktningkonvensjonen geografisk og tidsmessig begrenset.¹³ Begrensningene ble opphevet ved tilleggsprotokollen av 1967. I dag gjelder vernet om flyktningers beskyttelse uavhengig av tidspunkt eller område.¹⁴ Den viktigste bestemmelsen fremgår av flyktningkonvensjonen art. 33 nr. 1. Bestemmelsen slår fast at ingen medlemsstat skal returnere en flyktning dersom vedkommende risikerer forfølgelse på grunn av sin rase, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe eller politisk medlemskap. Bestemmelsen er kodifisert i norsk lov gjennom utlendingsloven § 73.¹⁵ Vernet mot retur til forfølgelse gjelder ved alle vedtak etter utlendingsloven, og er kjernen i utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a), hvor forfølgelsesgrunner etter konvensjonen er listet opp.

Flyktningkonvensjonen Artikkel 1 A (2) angir dessuten den universelle flyktningdefinisjonen; «...[A]ny person who (...) owing to well-founded fear of being persecuted for reasons of race, religion, nationality, membership of a particular social group or political opinion, is outside the country of nationality and is unable or, owing to such fear, is unwilling to avail himself protection of that country ...».¹⁶ For at en asylsøker skal kunne gjøre gjeldende et krav på beskyttelse etter flyktningkonvensjonen, må risikoen for forfølgelse skyldes en av de nevnte forfølgelsesgrunnene. Utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a) inkorporerer flyktningdefinisjonen i bestemmelsen art. 1 A (2), jf. HR-2022-925-A avsnitt 49. Jeg kommer nærmere tilbake til dette ved behandlingen av utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a).

---

¹³ Flyktningkonvensjonen art. 1 B nr. 1

¹⁴ Tilleggsprotokollen 1967 art. 1-3

¹⁵ Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 117

¹⁶ Flyktningkonvensjonen art. 1 A (2)

1.3.3 EUs statusdirektiv

Council Directive 2004/83/EF er EUs minimumsdirektiv om behandling av beskyttelsessaker.¹⁷ Direktivet ble innført i 2004 og revidert i 2011. Minimumsdirektivet angir en minstestandard for vurderingen av asylsøkerens flyktningstatus. Bestemmelsene er ikke rettslig bindende for Norge, men en betydelig del av direktivets regler om beskyttelse ble inntatt i utlendingsloven av 2008.¹⁸ Blant annet la departementet la vekt på at det vil være gunstig, i lys av Dublin-samarbeidet, at Norge fører en tilnærmet lik politikk for å bidra til mest mulig lik praksis av direktivets standarder i nasjonal lovgivning.¹⁹ Minimumsdirektivet danner et viktig bakteppe for etableringen av de rettslige rammene for bevisvurderingen i gjeldende rett.

1.3.4 United Nations High Commissioner for Refugees

United Nations High Commissioner for Refugees (heretter UNHCR) er FNs eneste tilsynsorganet for etterlevelsen av flyktningkonvensjonens forpliktelser.²⁰ Deres mandat kommer frem av Statuttene av 1950.²¹ UNCHR gir anbefalinger til medlemsstatene om tolkningen av konvensjonen og beskyttelsen av flyktninger, jf. utl. § 98. De viktigste tolkningsuttalelsene fremgår av UNCHR's «Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention» (heretter kalt Håndboken). Håndboken ble utarbeidet i 1979, men ble sist oppdatert i 2019. Håndboken gir «veiledning for statstjenestemenn som arbeider med fastsettelse av flyktningstatus», jf. forordet pkt.7. I «Note on Burden and Standard of Proof in Refugee Claims» klargjør og utdyper UNHCR innholdet i Håndbokens bevisregler.²² Dette innholdet har fått tilslutning av EMD i storkammer.²³

UNHCR dessuten utarbeidet retningslinjer for behandling av saker der det er påberopt forfølgelse på grunn av religion; «Religion-based Refugee Claims under Article 1A (2) of the 1951 Convention and/or the 1967 Protocol relating to the Status of Refugee».²⁴ Retningslinjen

---

¹⁷ Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted.

¹⁸ Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 70-73

¹⁹ Ot.prp.nr.75 (2006-2007) s. 73

²⁰ Flyktningkonvensjonen Artikkel 35 nr. 1

²¹ Resolusjon 428 av 14.desember 1950

²² UNHCR (1998)

²³ EMD, *J.K. mfl. mot Sverige* (2016) avsnitt 96-102

²⁴ UNHCR – The UN Refugee Agency, «Guidelines on International Protection: Religion-based Refugee Claims under Article 1A (2) of the 1951 Convention and/or the 1967 Protocol relating to the Status of Refugee» (2004)

ble utgitt i 2002, og er ment å gi juridisk veiledning også der konvertering er påberopt som forfølgelsesgrunn.²⁵ Denne retningslinjen omtales i det følgende som retningslinjene for religionsbaserte asylkrav.

Norske myndigheter er forpliktet til å samarbeide med UNHCR, jf. utl. § 98 (1) og flyktningkonvensjonen art. 35. I 2021 presiserte Høyesterett at har UNHCRs uttalelser ikke er rettslig bindende ved tolkningen av bestemmelsene i norsk utlendingslov, men at disse uttalelsene skal veie tungt.²⁶ UNHCRs uttalelser vil heller ikke være avgjørende «hvis de sentrale kildene ordlyd, kontekst og formål peker i en annen retning».²⁷ Høyesterett konkluderte videre med at det var størst grunn til å legge vekt på generelle uttalelser som har blitt til etter en prosess hvor konvensjonsstatene har vært involverte, jf. samme avsnitt.

1.3.5 Utlendingsloven § 28

Utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a) legger til grunn at en «utlending» som har en «velbegrunnet frykt for forfølgelse» «på grunn av rase, religion, nasjonalitet eller medlemskap i en spesiell sosial gruppe eller på grunn av politisk oppfatning, kan få flyktningstatus», jf. utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a). Forutsetningen er at personen er «ute av stand til, eller på grunn av sin frykt er uvillig til å påberope seg sitt hjemlands beskyttelse», jf. utl. § 28 første ledd bokstav a).

Asylsøkeren skal som hovedregel anerkjennes som flyktning «også når beskyttelsesbehovet har oppstått etter at søkeren forlot hjemlandet, og skyldes søkerens egne handlinger», jf. utl. § 28 fjerde ledd. Dette betyr at en asylsøker betraktes som flyktning, dersom vedkommende oppstiller alle vilkårene i utl. § 28 første ledd bokstav a). Utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a) inkorporerer flyktningkonvensjonen art. 1 A i norsk rett, jf. HR-2022-925-A avsnitt 49. I HR-2022-925-A avsnitt 50 legger Høyesterett til grunn at den norske staten har stor frihet til å regulere hvem som skal ha flyktningstatus. Årsaken er at flyktningkonvensjonen ikke gir enkeltpersoner krav på flyktningstatus, men utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a) gir enkeltpersoner rett på anerkjennelse som flyktning dersom vedkommende oppfyller konvensjonens krav, jf. HR-2022-925-A avsnitt 50.²⁸

---

²⁵ UNHCR Retningslinjen for religionbaserte asylkrav (2004) s. 1

²⁶ HR-2021-203-A (avsnitt 52), jf. HR-2020-2408-A (avsnitt 58)

²⁷ HR-2021-203-A (avsnitt 52)

²⁸ Med henvisning til HR-2017-569-A (avsnitt 38), jf. plenumsdommen Rt. 2015 s. 1388 (avsnitt 122)

Høyesterett har dessuten presisert at flyktningkonvensjonen ikke gir et sterkere vern enn utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a), jf. annet ledd.²⁹ Konvensjonen legger dessuten ingen føringer for beviskravet i asylsaker, jf. HR-2022-925-A avsnitt 51 og HR-2021-1209-A avsnitt 70. Utgangspunktet for innholdet og rammen av beviskravet, er derfor de internrettslige kildene.

Utlendingsloven § 29 angir definisjonen av forfølgelsesbegrepet, mens § 30 første ledd bokstav a) definerer hva som er forfølgelseskriteriene der religion er asylgrunlaget. Ordlyden «religion» er vidtrekkende, men viser til troen på noe guddommelig eller overnaturlig.³⁰ I utl. § 30 omfatter religion «frihet til å skifte religion eller livssyn». Den naturlige språklige forståelsen «frihet til å skifte religion eller livssyn», forstås som retten til å konvertere.

I Afghanistan vil konvertering – dersom det blir kjent – føre til dødsstraff.³¹ Det sentrale spørsmålet i asylsaker om konvertering fra Afghanistan, er om det er tilstrekkelig sannsynliggjort at utlendingen har konvertert. Dette innebærer en vurdering av om personen har endret sin religiøse overbevisning, og av den grunn risikerer forfølgelse i hjemlandet ved en eventuell retur. I asylsaker der konverteringen er sannsynliggjort, vil ikke norske myndigheter kunne kreve at vedkommende skjuler sin religiøse tro og kan sendes tilbake. Årsaken er at religiøs tro er så fundamentalt for menneskelig identitet, at ingen kan tvinges til å skjule eller gi avkall på troen for å unngå forfølgelse. Dette er fremgår blant annet av Grunnloven § 16 som verner religionsfriheten, Rt. 2012 s. 494 avsnitt 57 og UNHCR retningslinje for religionsbaserte asylkrav pkt. 13t. Konsekvensen av at asylsøkeren fra Afghanistan sannsynliggjør sin konvertering som reell, er at vedkommende har rett på beskyttelse, jf. utl. § 28 første ledd bokstav a).

1.3.6 Hensyn

Asylinstituttet handler om å gi beskyttelse til dem som behøver det. Dette innebærer primært å ta vare på asylsøkerens rettsikkerhet, ettersom asylvedtak har stor velferdsmessig betydning. Et mulig uriktig vedtak kan medføre at personer blir sendt tilbake til hjemlandet, og blir forfulgt, skadet eller drept. Mange av menneskene som søker asyl, anses som ressursvake og derfor i mindre grad kan ivareta egne interesser. Disse hensynene illustrerer at det er helt

---

²⁹ HR-2022-925-A avsnitt 51

³⁰ Groth mfl. (2022)

³¹ HR-2021-1209-A (avsnitt 94)

avgjørende med sikre og robuste kontrollsystemer for å sikre at de som har et beskyttelsesbehov, får den hjelpen de har krav på.

Parallelt med ivaretagelsen av asylsøkerens rettsikkerhet, skal forvaltningsmyndighetene sikre en grundighet og effektiv ressursutnyttelse.³² Det er med andre ord en målsetning om at utlendingsmyndighetene ikke innvilger beskyttelse til personer som ikke trenger det, av hensyn til innvandringskontroll og likebehandling.³³ Samspeillet mellom forvaltningsmyndighetenes plikt til å gi beskyttelse til dem som trenger det, og unngå å gi beskyttelse til dem som ikke trenger det, er en krevende øvelse. Konflikten kommer blant annet til syne i asylsaker, der konvertering er påberopt som forfølgelsesgrunn.

1.4 Avgrensning og oppbygning

Denne oppgaven handler om beskyttelsesvernet i konverteringssaker etter utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a) «religion». Jeg avgrenser oppgaven mot en nærmere behandling av de øvrige vilkårene i utl. § 28 første ledd bokstav a) – og andre beskyttelsesgrunnlag etter utlendingsloven kapittel 4, som en følge av at oppgaven ellers ville blitt for omfattende. I likhet med HR-2021-1209-A, er hovedfokuset i denne oppgaven konverteringer fra islam til kristendommen. Videre vil oppgaven belyse vurderingen av om asylsøkerens konvertering er reell eller om søkeren strategisk forsøker å få opphold i Norge. Fokuset i oppgaven er den rettslige vurderingen av hvilket faktum som skal legges til grunn i konverteringssaker.

Til sist vil jeg avgrense mot en utførlig behandling av de folkerettslige forpliktelsene etter FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter av 1966, Torturkonvensjonen av 1984, Barnekonvensjonen av 1989. Årsaken er at disse rettskildene ikke gir bidrag av betydning for den rettslige vurderingen av hvilket faktum som skal legges til grunn. Dessuten vil en slik behandling raskt gå utenfor rammene av oppgaven. I kapittel 2 vil jeg gjøre rede for sentrale begreper i bevisretten. I kapittel 3 og 4 skal jeg gjøre rede for hvilket beviskrav som kommer til anvendelse i konverteringssaker, og hvilke betingelser som må være oppfylt. Kapittel 5 omhandler bevisvurderingen i konverteringssaker. Til sist vil jeg komme med noen avsluttende bemerkninger.

---

³² Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 88

³³ Ot.ppr.nr. 75 (2006-2007) s. 88

2 Sentrale begreper

Dette kapittelet tar sikte på å definere sentrale betegnelse som brukes for å klarlegge en faktumsusikkerhet. Det finnes ulike definisjoner av begrepene. Definisjonene som jeg anvender, er gjengitt slik det er hensiktsmessig for min egen fremstilling. Oppgaven tar derfor ikke høyde for hva som er god begrepsbruk i den teoretiske diskusjonen. Jeg vil anvende de begrepene jeg mener er hensiktsmessig ut fra den moderne litteraturen.

2.1 Bevisvurderingen

Bevisvurderingen er virksomheten for å ta stilling til om beviskravet er innfridd i en konkret sak.³⁴ Utgangspunktet i norsk sivilprosess, er at det skal foretas en fri bevisvurdering, jf. tvisteloven § 21-2 (1). Prinsippet om fri bevisvurdering innebærer at utlendingsmyndighetene og domstolene må foreta bevisbedømmelsen på grunnlag av en helhetlig og fri vurdering av de bevisene som foreligger.³⁵ Fri bevisføring gjelder ikke ubegrenset. Retten må bygge på relevante bevis som kaster lys over årsakssammenhengen.³⁶ Høyesterett har lagt til grunn at bevisvurderingen kun kan avgjøres etter «en samlet bedømmelse av bevismaterialet i saken».³⁷ Dette betyr at retten må ta alle bevis i betraktning. I tillegg må retten vurdere verdien og vekten av bevisene, dersom det oppstår motstrid.

Formålet med bevisvurderingen i denne oppgaven, er å etablere hvilket faktum som skal legges til grunn for vurderingen av om asylsøkeren oppfyller vilkårene for flyktningstatus, jf. utl. § 28 første ledd bokstav a). I konverteringssaker, der spørsmålet er om en asylsøker har konvertert i Norge, behøver ikke retten å være tilbakeholdne med å overprøve utlendingsforvaltningens vurderinger.³⁸ I disse sakene skal retten foreta en «fullstendig og uavhengig bevisvurdering».³⁹ I asylsaker beskrives bevisvurderingen nærmere i forarbeidene til utlendingsloven, herunder Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 85-88. Denne beskrivelsen bygger på Håndbokens beskrivelser og EUs statusdirektiv, særlig art. 4 nr. 5 («assessment of facts

---

³⁴ Strandberg (2012) s. 320

³⁵ HR-2021-1209-A avsnitt 77, jf. Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 86

³⁶ Schjatvet, s. 44

³⁷ Rt. 1992 s. 64 (på s. 70)

³⁸ HR-2016-974-U, jf. HR-2021-1209-A (avsnitt 91) og HR-2022-925-A

³⁹ Ibid

and circumstances»). Jeg vil komme nærmere tilbake til den konkrete bevisvurderingen i konverteringssaker i kapittel 5.

2.2 Beviskravet

Beviskravet er en betingelse for at en faktumspåstand skal legges til grunn i en rettsavgjørelse.⁴⁰ Med andre ord er beviskravet en målestokk på hvor sterkt beviset må være, for at den som har bevisbyrden skal få medhold.⁴¹ Beviskravet styres av rettsregler, og inngår derfor ikke i prinsippet om en fri bevisbedømmelse.⁴² Formålet med reglene om beviskrav, er å sikre likebehandling, forutberegnelighet og en rasjonell beslutning.

Beviskravet kan forstås på ulike måter, men i norsk rett er det vanlig å forstå beviskravet som et krav basert på et begrep om sannsynlighet.⁴³ Hva som er sannsynlig, kan beskrives i prosentangivelse eller ved hjelp av begreper slik som «overveiende sannsynlig», «alminnelig sannsynlig», «mulig», eller lignende. Variasjonen mellom begrepsbruken og hvilke sannsynlighetsgrader de sikter til er såpass stor, at det vanskelig kan trekkes ut generelle slutninger.⁴⁴

Utgangspunktet i norsk sivilprosess er at retten skal legge det mest sannsynlige faktum til grunn, det vil si at alminnelig sannsynlighetsovervekt er tilstrekkelig. For at det foreligger alminnelig sannsynlighetsovervekt, må sannsynlighetsgraden være femti prosent eller mer.⁴⁵ Overvektsprinsippet ble først presentert av Eckhoff i 1943.⁴⁶ Dette prinsippet ble først uttalt som et generelt prinsipp av Høyesterett mot slutten av 1990-tallet, og kan først anses som sikker rett på begynnelsen av 2000-tallet.⁴⁷ I dag er det ingen tvil om at overvektsprinsippet er gjeldende rett.⁴⁸

---

⁴⁰ Strandberg (2012) s. 17

⁴¹ Jerkø, (2015) s. 113

⁴² Strandberg, (2012) s. 79

⁴³ Strandberg, (2012) s. 17

⁴⁴ Røsvoll, (2019) s. 11-12.

⁴⁵ Strandberg, (2012) s. 461

⁴⁶ Strandberg, (2017) s. 50-73 pkt. 2.3.

⁴⁷ Røsvoll (2019) s. 93

⁴⁸ Rt. 1996 s. 864, Rt. 1997 s. 1, Rt. 2001 s. 320 (s. 329), Rt. 2003 s. 1671 (avsnitt 34), Rt. 2006 s. 1657 (avsnitt 31), Rt. 2007 s. 172 (avsnitt 42), Rt. 2010 s. 224, Rt. 2014 s. 1134 (avsnitt 45), Rt. 2015 s. 1246 (avsnitt 35), og HR-2018-874-A avsnitt 11.

Overvektsprinsippet er begrunnet med at den gir flest materielt riktige avgjørelser, og at det likestiller partene i sivile saker.⁴⁹ I nyere juridisk teori har overvektsprinsippet blitt utfordret, særlig påstanden om at prinsippet gir flest riktige avgjørelser.⁵⁰ En del av kritikken mot overvektsprinsippet handler om at prinsippet ikke nødvendigvis resulterer i flest materielt riktige avgjørelser.⁵¹ Oppgaven avgrenser mot denne teoretiske diskusjonen.

I noen tilfeller er overvektsprinsippet direkte fraveket ved lov, slik som barnevernloven § 4-12 første ledd bokstav d), «godtgjort» i avhendingslova § 4-11, «åpenbart» i yrkesskadeforsikringsloven § 11 andre ledd og «utvilsomt» i ekteskapsloven § 51 første ledd. I andre tilfeller er prinsippet fraveket i praksis ved ulovfestet rett. Et slikt unntak oppstilles i saker om asyl der «særlige hensyn» gjør seg gjeldende ved vurderingen av om asylsøkeren står i fare for forfølgelse ved retur til hjemlandet.⁵² Oppgaven vil i det følgende rette søkelys på disse tilfellene.

2.3 Bevistemaet

Med bevistema mener jeg det som skal bevises. Det vil si alle vurderingstema i søknaden som har betydning for om vilkårene for beskyttelse er oppfylt.⁵³ På den måten styres bevistemaet, av de materielle rettsreglene. Det er en nær sammenheng mellom bevistema og beviskrav, ettersom «spørsmålet om hvor sterkt noe må bevises, avhenger av hva som må bevises».⁵⁴ I konverteringssaker, er bevistemaet hvorvidt asylsøkeren vil risikere forfølgelse ved retur til hjemlandet på grunn av konverteringen, jf. utl. § 28 første ledd bokstav a). Jeg kommer nærmere inn på bevistemaet i punkt 4.2.3.

2.4 Bevisbyrden

Bevisbyrden viser til hvem av partene som må bevise at de materielle vilkårene er innfridd.⁵⁵ Den som har bevisbyrden har en plikt til å føre nødvendige bevis, og denne plikten utgjør en byrde ved at det ikke føres flere bevis dersom vedkommende taper.⁵⁶ Dersom beviskravet

---

⁴⁹ Blant annet Rt. 2008 s. 1409 (avsnitt 39), HR-2019-2344-A (avsnitt 33) og Strandberg (2012) s. 462

⁵⁰ Strandberg (2012) s. 478-494

⁵¹ Strandberg (2012) s. 463

⁵² For eksempel HR-2019-2344-A (avsnitt 36)

⁵³ RUDI-2020-006 pkt.2

⁵⁴ Strandberg (2012) s. 407

⁵⁵ Jerkø (2015) s. 113.

⁵⁶ Strandberg (2012) s. 296

ikke er tilstrekkelig bevist i henhold til beviskravet, vil avgjørelsen gå imot den som har bevisbyrden.⁵⁷

Det er et generelt juridisk prinsipp at bevisbyrden hviler på den som fremsetter et krav, og at det er søkeren som har ansvaret for å fremskaffe relevant fakta.⁵⁸ Det samme utgangspunktet kommer frem av EUs statusdirektiv art. 4 nr. 1, hvor asylsøkeren pålegges vise nødvendige opplysninger for å underbygge sin søknad om internasjonal beskyttelse. Tilsvarende kommer til uttrykk i norsk rett, jf. utl. § 83, jf. 93 tredje ledd første punktum. Selv om utgangspunktet er at asylsøkeren har bevisbyrden, har også utlendingsmyndighetene et «selvstendig ansvar» for å innhente «nødvendige og tilgjengelige opplysninger» før avgjørelsen blir truffet, jf. utl. §17 første ledd, jf. § 93 tredje ledd første punktum. Det er de norske utlendingsmyndighetene som har bevisbyrden for at det er trygt å returneres tilbake til hjemlandet.⁵⁹ I praksis omtales dette som en delt bevisbyrde mellom søkeren og myndighetene.

I asylsaker er det et generelt prinsipp om at «tvil om bedømmelsen vil som utgangspunkt komme søkeren til gode», så lenge søkeren risikerer forfølgelse ved retur til hjemlandet.⁶⁰ Prinsippet kommer til anvendelse når alt tilgjengelig bevismateriale er samlet inn, søkeren må ha gjort et oppriktig forsøk på å underbygge sin historie, og søkeren må fremstå som generelt troverdig.⁶¹ Prinsippet begrunnes med at det ikke er mulig for en flyktning å bevise alle forholdene i sin sak.⁶² Dersom dette skulle vært et krav, ville de fleste asylsøkere ikke blitt anerkjent som flyktning.⁶³ Videre forutsettes det at søkerens forklaring må være sammenhengende, troverdig og ikke i strid med allment kjente fakta.⁶⁴

---

⁵⁷ Jerkø (2015) s. 113

⁵⁸ UNHCR Håndboken (2019) punkt 196-197

⁵⁹ Rt. 2011 s. 1481 (avsnitt 40-42), jf. Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 414

⁶⁰ UNHCR Håndboken (2019) pkt. 203 – 204 og EUs statusdirektiv art. 4 nr. 5

⁶¹ Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 85-86, jf. UNHCR Håndboken (2019) pkt. 203.

⁶² UNHCR Håndboken (2019) pkt. 203

⁶³ Ibid

⁶⁴ UNHCR. Håndboken (2019) pkt. 204

3 Hvilket beviskrav gjelder i konverteringssaker?

I dette kapittelet skal jeg undersøke hvilket beviskrav som gjelder i asylsaker der konvertering påberopes som forfølgelsesgrunn. Formålet er å undersøke den rettslige forankringen av beviskravet i konverteringssaker, og redegjøre for gjeldende rett.

3.1 Lovtekst og forskrift

Verken ordlyden i utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a) eller andre bestemmelser i utlendingsloven kapittel 4 om beskyttelse, beskriver hvilket beviskrav som gjelder i konverteringssaker. Videre er det ingen egne forskrifter om bevisreglene etter utl. § 28 siste ledd. Til sist er også utlendingsforskriften taus om hvilket beviskrav som gjelder i konverteringssaker og hvordan dette skal vurderes.

3.2 Forarbeidene

I spesialmotivene til Ot.prp. nr 75 (2006-2007) slår departementet slår fast at dagens praksis skal ta utgangspunkt i kravene til bevis og risiko, som følger av flyktningkonvensjonen art. 33 nr.1.⁶⁵ Dette innebærer at det er staten som har bevisbyrden for at det er trygt å returnere, og at tvil skal komme søkeren til gode. Ved vurderingen av om søkeren vil bli utsatt for forfølgelse ved retur til hjemlandet, må det foretas en helhetlig bedømmelse av alle relevante forhold og anførsler. Dette innebærer at dersom søkeren risikerer å bli utsatt for forfølgelse ved retur hvis anførselene i saken legges til grunn, så kreves ikke sannsynlighetsovervekt for at søkerens forklaring er korrekt. Det avgjørende må være at søkerens anførsel fremstår som «noenlunde sannsynlig».⁶⁶ Forarbeidenes uttalelser taler for at beviskravet i asylsaker etter utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a), er «noenlunde sannsynlig». Departementet persisterte at det ikke kunne angis en generell og fastlagt terskel for beviskravet «noenlunde sannsynlig».⁶⁷ Det fremstår derfor noe uklart hva som ligger i begrepet «noenlunde sannsynlig». Betegnelsen «noenlunde sannsynlig» indikerer at et faktum må være bevist ett sted under femti prosent. I det følgende vil jeg omtale «noenlunde sannsynlig» om et

---

⁶⁵ Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 414

⁶⁶ Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 414

⁶⁷ Ot.prp.nr. 75 (200-2007) s. 88

avdempet beviskrav ettersom det er et mildere beviskrav, sammenlignet med utgangspunktet om alminnelig sannsynlighetsovervekt.

Ti år etter utgivelsen av forarbeidene til utlendingsloven fra 2008, ble det foreslått to nye bestemmelser i utlendingsforskriften; § 7-3 og § 7-3 a.⁶⁸ Den foreslåtte § 7-3 skulle kodifisere bevisreglene som gikk frem av rettspraksis og forarbeider.⁶⁹ I tillegg ble det foreslått en skjerpning av beviskravet for når en asylforklaring kan legges til grunn som noenlunde sannsynlig til et krav om alminnelig sannsynlighetsovervekt.⁷⁰ Strukturen i forslaget bygger på EUs statusdirektiv artikkel 4 nr. 5 og UNHCRs Håndbok, og var ment som en klargjøring av bevisreglene. Stortinget tok ikke forslaget til følge.⁷¹ Komiteen var tilsynelatende positive til en kodifisering og klargjøring av bevisreglene, men avviste forslaget om å heve beviskravet.⁷²

I etterkant har det ikke kommet flere forslag om kodifisering av bevisreglene, eller av vektningen i den konkrete vurderingen av asylforklaringen. Når Stortinget ikke ønsket å vedta et krav om alminnelig sannsynlighetsovervekt, fremstår det som at lovgivningen taler for et avdempet beviskrav i beskyttelsessaker. Hvor langt dette beviskravet strekker seg er uklart. Det er derfor aktuelt å undersøke hvorvidt rettsavgjørelser fra Høyesterett presiserer innholdet i beviskravet nærmere.

3.3 Høyesterettsavgjørelser

Det er få Høyesterettsavgjørelser som behandler beviskravet i asylsaker, særlig der konvertering er påberopt som forfølgelsesgrunn. I det følgende vil jeg gjøre rede for de to mest sentrale Høyesterettsavgjørelsene; Rt. 2011 s. 1481 og HR-2021-1209-A.

3.3.1 Rt. 2011 s. 1481

Saken gjaldt et iransk ektepar som søkte om asyl og vern mot retur fra Norge i 2007. Mannen hadde opplyst om at en familievenn hadde fortalt at han ville bli dødsdømt for sin politiske

---

⁶⁸ Prop. 90 L (2015-2016) Endringer i utlendingsloven mv. (Innstramninger II). Forslaget fremgår ikke direkte av proposisjonen, men inntatt som vedlegg til rapporten, se pkt. 6.1.4: Høringsnotat desember 2015 Snr. 15/8555

⁶⁹ Rt. 2011 s. 1481 og Rt. 2015 s. 1388 (avsnitt 129) og Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) s. 85

⁷⁰ Høringsnotat desember 2015 Snr. 15/8555 pkt. 6.1.4, jf. Prop. 90 L (2015-2016) Endringer i utlendingsloven mv. (Innstramninger II)

⁷¹ Høringsnotat desember 2015 Snr. 15/8555 pkt. 6.1.4, jf. Prop. 90 L (2015-2016) Endringer i utlendingsloven mv. (Innstramninger II)

⁷² Schjatvet (2021) s. 60

aktivitet og for konvertering fra islam. UDI avslo asylsøknaden på grunn av at de oppgitte rettsdokumentene var falske, og ekteparets asylforklaringer ikke ble ansett som troverdig. Spørsmålet om bevisvurderingen og rettsanvendelsen ble senere behandlet hos Høyesterett, men som forkastet anken.⁷³ I vurderingen la Høyesterett til grunn at beviskravet i asylsaker konvertering er «noenlunde sannsynlig», med henvisning til forarbeidenes spesialmotiver.⁷⁴ Høyesterett presiserte at det avdempede beviskravet er betinget av at asylsøkeren har bidratt til å opplyse saken «så langt det er rimelig og mulig».⁷⁵ Høyesterett definerer ikke hva som menes med «noenlunde sannsynlig», men presiserer at «jo mer alvorlige konsekvensene fortoner seg, jo mindre skal det til for å gi vedkommende beskyttelse», jf. avsnitt 45.

Høyesterett kom enstemmig frem til at utlendingsmyndighetenes avslag på asyl, var gyldig. Avgjørelsen ble avsagt i avdeling, og har lenge vært den eneste Høyesterettsavgjørelsen som eksplisitt har tatt stilling til de rettslige rammene for bevisvurderingen og beviskravet i asylsaker. Dommen er blant annet bekreftet av Høyesterett i plenumsavgjørelsen Rt. 2015 s. 1388 avsnitt 129. Inntil 2021, har Rt. 2011 s. 1481 den eneste avgjørelsen som synes å bekrefte at det gjelder et avdempet beviskrav. Dommen taler for å anvende et avdempet beviskrav i konverteringssaker.

3.3.2 HR-2021-1209-A

Saken gjaldt en familie fra Afghanistan som kom til Norge i 2015, og som søkte beskyttelse på grunnlag av en historie om flukt fra tvangsekteskap og brudd på sosiale normer. Familien fikk avslag på asylsøknaden. Ved omgjørelsesbegjæringen i 2017 opplyste faren (heretter omtalt som A), at han hadde konvertert fra islam til kristendom. Kort tid etter, konverterte også hans kone (heretter omtalt som B). Fra mars 2018 oppholdt familien seg i kirkeasyl, og helt frem til avgjørelsen i Høyesterett.⁷⁶

Spørsmålet for Høyesterett var om familien hadde krav på asyl som følge av at de under oppholdet i Norge skulle ha konvertert til kristendommen, og av den grunn risikerte forfølgelse ved retur til hjemlandet etter utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a). Flertallet på tre dommere mente at ekteparet ikke hadde gjennomgått en reell konvertering, jf. utl. § 28

---

⁷³ Rt. 2011 s. 1481 (avsnitt 29)

⁷⁴ Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 414.

⁷⁵ Rt. 2011s. 1481 (avsnitt 45)

⁷⁶ HR-2021-1209-A, jf. LB-2017-199260-2

første ledd bokstav a). Mindretallet på to dommere anså asylforklaringene som troverdige og ga ekteparet medhold. Dommerne var enige om de rettslige utgangspunktene for bevisvurderingen, herunder fastsettelsen av beviskravet for konvertering.⁷⁷ Ved utpenslingen av det rettslige utgangspunktet for beviskravet og bevisvurderingen, støtter Høyesterett seg til tidligere rettsavgjørelser.⁷⁸ For første gang slår Høyesterett eksplisitt fast at det skal gjelde et avdempet beviskrav – «noenlunde sannsynlig» – i konverteringssaker.⁷⁹ Ettersom dommerne var enige om det rettslige utgangspunktet, synes dommen å ha tung rettskildevekt for senere konverteringssaker. Hensynet til likebehandling og rettsharmoni trekker i samme retning.

3.4 Gjeldende rett

Gjennomgangen viser at utlendingsloven og utlendingsforskriften er tause om bevisreglene i asylsaker. Forarbeidene, herunder spesialmotivene til Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) inneholder uttalelser som indikerer at det skal gjelde et avdempet beviskrav. Rettspraksis er nå klare på at det i konverteringssaker, skal gjelde et avdempet beviskrav, jf. bl.a. HR-2021-1209-A avsnitt 71. Dette innebærer at asylsøkeren som påberoper konverteringen som forfølgelsesgrunn, må bevise med mindre enn femti prosent sannsynlighet, at konverteringen er reell. Dette har nylig fått støtte i HR-2022-925-A avsnitt 65. Denne dommen gjaldt en iransk konvertitt, og spørsmålet om han ville risikere forfølgelse ved retur tilbake til hjemlandet i medhold av utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a). Dette er med andre ord en fremtidsrettet vurdering, til forskjell fra HR-2021-1209-A som omhandler etablering av faktum; om hvorvidt asylsøkeren er ren reell konvertitt. Ettersom dommen gjelder et annet rettsspørsmål, vil ikke dommens innhold behandles nærmere. Det må likevel bemerkes at denne avgjørelsen støtter opp de rettslige utgangspunktene som ble etablert i HR-2021-1209-A. HR-2022-925 - A ble avsagt enstemmig i avdeling, og har derfor tung rettskildevekt. At Høyesterett i 2022-avgjørelsen støtter seg til HR-2021-1209-A og utpenslingen av de rettslige utgangspunktene, er et viktig argument for å anvende et avdempet beviskrav i konverteringssaker.

---

⁷⁷ HR-2021-1209-A (avsnitt 138)

⁷⁸ Rt. 2015 s. 1388 (avsnitt 129), jf. Rt. 2011 s. 1481 (avsnitt 45-46)

⁷⁹ HR-2021-1209-A (avsnitt 7)

4 Betingelser for det avdempede beviskravet

I dette kapittelet skal jeg undersøke hva som er de generelle betingelsene for at det avdempede beviskravet kommer til anvendelse. Det er avgjørende å kartlegge hvilke betingelser som ligger til grunn for det avdempede beviskravet, for å kunne foreta en videre analyse av det avdempede beviskravet. Jeg vil også redegjøre for bevistemaet i konverteringssaker i lys av Høyesteretts uttalelse i HR-2021-1209-A.

4.1 Søkerens medvirkningsplikt

Høyesterett legger til grunn at søkeren må medvirke til å opplyse saken, «så langt det er rimelig og mulig».⁸⁰ Medvirkningsplikten viser til innholdet som er beskrevet i utlendingsloven § 83 og § 93 fjerde ledd første punktum.⁸¹ Etter utl. § 83 annet ledd har utlendingen møte – og opplysningsplikt overfor forvaltningsmyndighetene og politiet. Dette innebærer plikt til å «medvirke til å avklare egen identitet», jf. § 83 annet ledd. Den lovbestemte møte- og opplysningsplikten er nærmere beskrevet i utlendingsforskriften § 17-7. Søkerens plikt til å avklare egen identitet, gjelder så langt den ikke kommer i konflikt med søkerens behov for beskyttelse.⁸²

I utlendingsloven § 94 fjerde ledd heter de at søkeren plikter til å «gjøre sitt beste» for å bidra til sakens opplysning, og medvirke til innhenting av «nødvendig dokumentasjon» og «nødvendige opplysninger». Ordlyden «gjøre sitt beste» indikerer at det er tilstrekkelig dersom søkeren gjør et reelt forsøk på å innhente informasjon. Videre forstås «nødvendig» som en subjektiv vurdering av hvilke bevis og informasjon som er relevant for sakens opplysning. Formålet med søkerens medvirkningsplikt, å sikre en effektiv saksbehandling. Konsekvensen av at søkeren ikke opprettholder medvirkningsplikten, er at det vil kunne få «negative følger for sakens vurdering fordi søkeren må ta ansvaret for at saken er mangelfullt opplyst».⁸³ Søkerens medvirkningsplikt etter utl. § 93 fjerde ledd første punktum, gjelder alle type dokumentasjons- og informasjonsinnhenting som kan ha betydning for en asylsak.⁸⁴

---

⁸⁰ HR-2021-1209-A (avsnitt 66), jf. Rt. 2015 s. 1388 (avsnitt 129) og Rt. 2011 s. 1481 (avsnitt 46)

⁸¹ HR-2021-1209-A (avsnitt 67)

⁸² Utlendingsloven § 83 annet ledd siste punktum

⁸³ Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 444

⁸⁴ Rt. 2012 s. 1943

Kravet til søkerens medvirkning fremmer sakens effektivitet, og ivaretar derfor ett av hovedformålene med utlendingslovens saksbehandling. Medvirkningsplikten er dessuten viktig for asylsøkerens rettsikkerhet, da hen får anledningen til å legge frem – og/eller uttale seg om saken. På den måten blir hensynet til kontradiksjon ivaretatt, som et viktig aspekt av rettsikkerheten til asylsøkeren. Dessuten er søkeren som utgangspunkt nærmest til sannheten, og for at utlendingsforvaltningen skal treffe et korrekt vedtak, er saken avhengig av søkerens beskrivelser. Dette er spesielt viktig i konverteringssaker, ettersom søkerens forklaring – som regel – er det eneste eller det mest sentrale beviset i bevisvurderingen.

At søkeren må medvirke til sakens opplysning «så langt det er rimelig og mulig», knytter seg til det aktuelle asylgrunnlaget.⁸⁵ Dette betyr at dersom søkeren ikke har medvirket til opplysningen av ett asylgrunnlag, så betyr det ikke uten videre at det avdempede beviskravet ikke skal anvendes ved vurderingen av andre asylgrunnlag., jf. HR-2021-1209-A avsnitt 69. I tilfellene hvor asylsøkeren ikke oppfyller sin medvirkningsplikt, vil det kaste lys over søkerens generelle troverdighet i bevisvurderingen, jf. samme avsnitt.

4.2 Utpenslingen av de rettslige utgangspunktene i HR-2021-1209-A

I HR-2021-1209-A presiserer Høyesterett gjeldende rett i konverteringssaker. Retten legger grunn at det gjelder et avdempet beviskrav, jf. kapittel 3. Ved utpenslingen av betingelsene for at det avdempede beviskravet skal komme til anvendelse, slår retten fast at søkeren må medvirke «spå langt det er rimelig og mulig», jf. avsnitt 66. Parallelt synes Høyesterett å komme med noen uklare uttalelser som later til å oppstille ytterligere betingelser for at beviskravet får anvendelse og som ser ut til å endre på bevistemåten på ulovfestet grunnlag. Jeg mener derfor det er nødvendig å redegjøre for hva som ligger i disse uttalelsene, for å finne ut av hva som er gjeldende rett.

---

⁸⁵ HR-2021-1209-A (avsnitt 69)

4.2.1 Troverdigheten av søkerens forklaring

Verken utlendingsloven, utlendingsforskriften eller forarbeidene definerer *troverdig*. I norsk vitnepsykologi forstås *troverdig* som en måte å bedømme om en person bevisst lyver eller forteller sannheten, og om det kan festes lit personens vitnesbyrd.⁸⁶ I denne oppgaven brukes uttrykket *troverdig* for å illustrere hvorvidt det kan festes lit til asylsøkerens forklaring.

I HR-2021-1209-A avsnitt 72 uttaler Høyesterett at det «normalt» vil være en «forutsetning for det avdempede beviskravet at asylsøkerens forklaring er troverdig i seg selv» og at «den ikke inneholder motsigelser, er bygget ut eller innskrenket på påfallende måte. Uttalelsen fra Høyesterett synes å forutsette at asylsøkerens forklaring må være troverdig, for at det avdempede beviskravet kommer til anvendelse. En slik forståelse synes å være problematisk, da ikke alle asylsøkere er i stand til å gi en troverdig forklaring. I det følgende vil jeg illustrere dette med to forskjellige grupper asylsøkere.

En gruppe asylsøkere, som ikke nødvendigvis er i stand til å gi en troverdig forklaring, er psykisk syke asylsøkere. I 2010 la Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS) frem en rapport som behandlet denne problemstillingen; «Fakta på bordet, NOAS's anbefalinger for bedre opplysning av asylsaker i første instans». Rapporten satte blant annet søkelys på kartlegging av asylsøkerens helsesituasjon, og hvordan helseinformasjonen får betydning i vurderingen av asylsaker. Undersøkelsen viste at mange asylsøkere som ankommer Norge, oppfyller kriteriene for diagnosen posttraumatisk stresslidelse. Diagnosen skyldes traumatiske opplevelser, slik som krig eller former for vold. Posttraumatisk stresslidelse kan føre til manglende eller uklare minner, vansker med konsentrasjon, fjernhet eller kroppslige reaksjoner slik som hodepine, økt puls, kvalme.⁸⁷

Personer med psykiske lidelser, vil ha utfordringer med å presentere sin asylforklaring troverdig. Felles for denne gruppen, er at «asylsøkerens historie presenteres mangelfullt og usammenhengende, med motstrid og hull».⁸⁸ NOAS kritiserer utlendingsmyndighetenes praksis, når de ikke senker kravene til en detaljert framstilling selv om søkeren har vært utsatt for traumatiske hendelser som kan ha ført til psykiske lidelser.⁸⁹

---

⁸⁶ Magnussen (2017) s. 14

⁸⁷ NOAS (2010) s. 20

⁸⁸ NOAS (2010) s. 20

⁸⁹ NOAS (2010) s. 23

Høyesterett sin uttalelse i avsnitt 72 fremstår dessuten å være problematisk for asylsøkere som har opplevd både frykt og mistenksomhet i møte med myndighetene.⁹⁰ Konsekvensene av slik frykt og engstelse, er at søkeren ikke tør å ikke snakke fritt eller å gi en fullstendig redegjørelse av sin personlige tro. I lys av disse typetilfellene, er det problematisk at Høyesterett – tilsynelatende – forutsetter at asylsøkerens forklaring skal være troverdig, for at det avdempede beviskravet skal komme til anvendelse.⁹¹

En annen betenkelighet med uttalelsen i HR-2021-1209-A avsnitt 72, er at Høyesterett synes å begrense forutsetningen om at asylsøkerens forklaring må være troverdig, til de «normale tilfellene». Dette later til å oppstille et generelt utgangspunkt om at søkerens forklaring må være troverdig, for at det avdempede beviskravet kommer til anvendelse. Et slikt standpunkt ser ut til å komme på kant med hensynet bak asylinstituttet; å gi beskyttelse til dem som behøver det på grunnlag av frykt for forfølgelse på grunnlag av sin religiøse oppfatning. Et ytterligere problem er at Høyesterett ikke beskriver hvilke tilfeller som kan utgjøre unntak fra denne generelle regelen. At det avdempede beviskravet er betinget av asylsøkerens troverdige forklaring, men uten at retten oppstiller klare grenser, synes å være en problematisk regel som uthuler formålet med beskyttelsesreglene.

Det er min forståelse, at Høyesteretts uttalelse i avsnitt 72 er ment som en presisering av innholdet i kravet om at asylsøkerens forklaring må være «noenlunde sannsynlig», og ikke ment som en ny betingelse. Dersom søkerens forklaring er lite troverdig, er det mindre sannsynlig at denne er sann, og dermed er det ikke bevist «noenlunde sannsynlig» at vedkommende har behov for beskyttelse etter utl. § 28 første ledd bokstav a). Det samme synspunktet synes å komme til uttrykk i HR-2022-925-A avsnitt 61; «[j]eg forstår setningen i avsnitt 72 slik at motsigelser og påfallende tilpasninger er forhold som i alminnelighet vil kunne være til hinder for å bygge på forklaringen, uansett hvilket beviskrav som legges til grunn». Med bakgrunn i denne forståelsen, legger jeg til grunn at Høyesterett i HR-2021-1209-A avsnitt 72, ikke har ment å oppstille en ny betingelse for at det avdempede beviskravet kommer til anvendelse. I stedet synes uttalelsen å peke på hvilke naturlige komponenter som må foreligge for at beviskravet skal være oppfylt.

---

⁹⁰ UNHCR Håndboken (2019) pkt. 198

⁹¹ HR-2021-1209-A (avsnitt 72)

4.2.2 Asylsøkerens generelle troverdighet

Med asylsøkerens generelle troverdighet siktes det til om søkeren i sin alminnelighet fremstår som en sannferdig person. Rt. 2011 s. 1481 avsnitt 46 og Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) s. 88 slår fast at asylsøkerens generelle troverdighet er et moment i bevisvurderingen. Til tross for de klare uttalelsene i både Rt. 2011 s. 1481 avsnitt 46 og forarbeidene, har det vært usikkerhet knyttet til hvorvidt søkerens generelle troverdighet er en forutsetning for det avdempede beviskravet.⁹² En av årsakene er at søkerens generelle troverdighet synes å være forutsatt som en betingelse for et lavere beviskrav i de internasjonale rettskildene.⁹³ I underrettsavgjørelsen LB-2011-23488 avsnitt 38, ser det ut til at lagmannsretten legger for stor vekt på ordlyden i Håndboken. På dette grunnlaget la lagmannsretten til grunn at asylsøkerens generelle troverdighet må forstås som et vilkår for det dempede beviskravet. Dette har bidratt til å skape usikkerhet om rettstilstanden, og forutsetningene for det dempede beviskravet i beskyttelsessaker.

I HR-2021-1209-A la Høyesterett til grunn at asylsøkerens svekkede generelle troverdighet vil ha betydning for den konkrete bevisvurderingen, jf. avsnitt 68. Samtidig presiserte retten at asylsøkerens generelle troverdighet ikke er en egen betingelse for at det avdempede beviskravet kommer til anvendelse, slik som det ble lagt til grunn i LB-2011-23488.⁹⁴ Avklaringen fra Høyesterett innebærer at det avdempede beviskravet kun er betinget av søkeren har bidratt til å opplyse saken «så langt det er rimelig og mulig».

4.2.3 Endret Høyesterett bevistemaet i HR-2021-1209-A?

Bevistemaet styres av materielle rettsregler, jf. punkt 2.3. I konverteringssaker, er bevistemaet om asylsøkeren vil bli utsatt for forfølgelse ved retur til hjemlandet.⁹⁵ En naturlig forlengelse av bevistemaet, er om konverteringen er ekte. Asylsøkeren må derfor bevise med «noenlunde sannsynlighet» at konverteringen er reell. Selv om det er en nær sammenheng mellom beviskravet, og bevistemaet, er det viktig å skille dem. Beviskravet angir målestokken for at

---

⁹² Eksempelvis LB-2015-168682

⁹³ UNHCR Håndboken (2019) pkt. 203 og EUs Statusdirektiv (2004) art. 4 nr. 5 bokstav e).

⁹⁴ HR-2021-1209-A (avsnitt 68), jf. Rt. 2011 s. 1481 (avsnitt 45, 46 og 73)

⁹⁵ Utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a) «religion» og HR-2021-1209-A (avsnitt 76)

et faktum er sannsynliggjort, jf. pkt. 2.2. Motsetningsvis, er et bevistema er det som skal bevises.⁹⁶

Til tross for at det er tydelige forskjeller mellom beviskrav og bevistema som bevisrettslige begrep, ser det ut til at Høyesterett blander dem i HR-2021-1209. I avsnitt 63 uttaler retten at «[a]sylsøkerens forklaringer om disse forholdene har derfor vært lagt til grunn såfremt de har vært noenlunde sannsynlig».⁹⁷ Det ser tilsynelatende ut til at Høyesterett flytter bevistemaet fra *vil søkeren vil utsettes for forfølgelse ved retur til hjemlandet på grunn av konvertering*, til *har asylsøkeren gitt en troverdig forklaring*. Etter min oppfatning innebærer det, at der søkeren har et reflektert forhold til egen tro og konsekvensene av å konvertere, så taler det for at konverteringen er reell. Motsetningsvis, hvis søkeren er lite reflektert, taler det for at konverteringen ikke er reell og strategisk motivert.

Dersom Høyesterett faktisk har endret bevistema på ulovfestet grunnlag, innebærer endringen at troverdighetsvurderingen får en mer fremtredende rolle. Ettersom troverdighetsvurderingen er komplisert, og utlendingsloven ikke regulerer det, synes det å skape en usikker rettstilstand. Etter mitt syn, vil den tilsynelatende endringen av bevistemaet, harmonisere dårlig med målsetningen om å gi beskyttelse til dem som faktisk behøver det. For asylsøkere som ikke er i stand til å gi en troverdig forklaring, kan det tenkes at en slik endring vil medføre vesentlige svekkelser ved deres rettssikkerhet. Det vil være lojalt mot lovgiver å tolke Høyesteretts uttalelse, som en uklarhet fremfor en endring av bevistemaet. Sammenhengen i utlendingsloven og formålet bak asylinstituttet trekker i samme retning. Min oppfatning er derfor at Høyesterett ikke har ment å endre bevistemaet på ulovfestet grunnlag.

4.3 Gjeldende rett

Det avdempede beviskravet kommer til anvendelse, dersom søkeren har medvirket til sakens opplysning «så langt det er rimelig og mulig».⁹⁸ Medvirkningsplikten er forankret i utl. §§ 83 og 93 fjerde ledd første punktum. Selv om Høyesterett har formulert noen uklare uttalelser i HR-2021-1209-A, er det min oppfatning at søkerens medvirkningsplikt er den eneste betingelsen for at det avdempede beviskravet kommer til anvendelse. I tilfellene der asylsøkeren ikke medvirker til å opplyse saken «så langt det er rimelig og mulig», vil det

---

⁹⁶ Strandberg (2012) s. 411

⁹⁷ HR-2021-1209-A (avsnitt 63)

⁹⁸ HR-2021-1209-A (avsnitt 66)

kaste lys over søkerens generelle troverdighet i bevisvurderingen, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 69. Videre er bevistemaet i konverteringssaker, hvorvidt søkeren vil risikere forfølgelse ved retur til hjemlandet på grunn av konvertering, jf. utl. § 28 første ledd bokstav a). Til tross for Høyesteretts uttalelse i HR-2021-1209-A avsnitt 72, er det min oppfatning at retten ikke har ment å endre bevistema på ulovfestet grunnlag. Det avgjørende er hvorvidt asylsøkeren har gjennomgått en reell konvertering.

I det følgende vil jeg gjøre rede for innholdet i bevisvurderingen. Denne vurderingen er et viktig aspekt ved etableringen av det faktiske grunnlaget, også for konverteringssaker. For å kunne avgjøre i hvilken utstrekning det avdempede beviskravet gjør seg gjeldende i konverteringssaker, er det nødvendig å undersøke hva som er gjeldende rett for den konkrete vurderingen av om en asylsøker reelt har konvertert eller om konverteringen er strategisk motivert.

5 Beisvurderingen i konverteringssaker

I dag har utlendingsloven kapittel 4 ingen bevisregler. Utgangspunktet for beisvurderingen, er at den skal foretas ut fra en konkret helhetsvurdering, jf. tvisteloven § 21-2 (1).⁹⁹ Med andre ord vil alle relevante bevis som kan kaste lys over sakens faktiske omstendigheter, få vekt i vurderingen. Resultatet av en fri beisvurdering, er at det ikke eksisterer en oppskrift på beisvurderingen. Beisbedømmer må heller ta utgangspunkt i de konkrete momentene som foreligger, for å avgjøre om asylsøkeren reelt har konvertert. Ettersom ingen saker er like, vil vurderingsmomentene variere.

Et fellestrekk for asylsaker, er at det ofte er ingen eller få bevis.¹⁰⁰ Dette gjelder særlig i konverteringssaker, ettersom det er få bevismidler som kan kaste lys over søkerens religiøse overbevisning. Konsekvensen er at asylsøkerens forklaring om de faktiske forholdene, utgjør et helt sentralt bevis. Asylsøkerens forklaring må være «noenlunde sannsynlig», jf. HR-2021-1209-A avsnitt 63. Dette innebærer at asylforklaringen må være bevist ett sted under femti prosent, for at den skal legges til grunn som bevist. Begrunnelsen for kravet, er at asylforklaringen ofte er ett av få bevis. I tillegg er det viktig at asylsøkeren får uttrykt sin historie, ettersom søkeren kan risikere å bli sendt tilbake til hjemlandet i strid med utl. § 73.¹⁰¹ I rettspraksis uttrykkes det at «[j]o alvorligere konsekvensene fortøner seg, jo mindre skal til for å gi vedkommende beskyttelse».¹⁰² Dette danner utgangspunktet for beisvurderingen i konverteringssakene.

Kravet til at asylsøkeres forklaring er «noenlunde sannsynlig», må dessuten ses i sammenheng med at det er mange som forsøker å misbruke asylinstituttet. Dette gjelder typisk dersom en asylsøker påberoper seg en uekte konvertering, med mål om å få opphold i Norge. For å skille mellom dem som reelt har konvertert, og dem som strategisk misbraker reglene, er det ofte nødvendig å ta stilling til om asylforklaringen etter sitt innhold er troverdig. For at utlendingsmyndighetene gir asyl til dem som har rett på det, må de gjennomføre en grundig troverdighetsvurdering, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 75.¹⁰³

---

⁹⁹ Lov nr. 90 av 17.06. 2005 (Tvisteloven – tvl), jf. Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 87

¹⁰⁰ Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) s. 88.

¹⁰¹ HR-2021-1209-A (avsnitt 72)

¹⁰² Rt. 2011 s. 1481 (avsnitt 45)

¹⁰³ Retningslinjen for religionsbaserte asylkrav (2004) pkt. 34-35 og underrettspraksis: LB-2019-20655, LB-2017-174037, LB-2017-200168, LB-2015-11106, LB-2014-131548, LB-2014-97419, LB-2012-166185 og LB-2013-87903

UNHCR presiserer i Håndboken at troverdighetsvurderingen ikke er en «mekanisk og rutinemessig prosess» for å fastsette flyktningsstatus, jf. pkt. 222. Dette må ses i sammenheng med at alle asylsøkere – og deres historie er forskjellig. Av den grunn må bevisbedømmer som foretar troverdighetsvurderingen ha «spesialisert kunnskap, trening, erfaring – og en forståelse av søkerens særskilte situasjon og de menneskelige faktorer som er involvert».¹⁰⁴ Det samme synspunktet synes å komme til uttrykk i lovforarbeidene til utlendingsloven Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 88. Med forankring i Håndboken og forarbeidene, skal vurderingen av om asylsøkers forklaring er «noenlunde sannsynlig», må tilpasses anførslenes innhold og asylsøkerens personlige forutsetninger.¹⁰⁵ Dette viser til alle omstendigheter ved søkeren som kan ha betydning for kartleggingen av de faktiske forhold.

Samtidig fremgår det av retningslinjene for religionsbaserte asylkrav art. 34-35, at utlendingsmyndighetene må foreta streng og inngående undersøkelse av omstendighetene rundt konverteringen, og hvorvidt denne fremstår ekte. Dette beror på en vurdering av religionen, kulturene i opprinnelseslandet til asylsøkeren, og spesielle omstendigheter. I tillegg vil kunnskap om den nye religionen og deltakelse i religiøse aktiviteter tale for en reell konvertering. Samtidig skal det legges hovedvekt på asylsøkerens motiver for å konvertere og konsekvens det har for søkerens liv. I det følgende vil jeg gjøre rede for vurderingsmomentene som ble vektlagt i HR-2021-1209-A. I tillegg til Høyesterettsavgjørelsen, er det aktuelt å se på noen saker fra lagmannsretten. Disse avgjørelsene har begrenset rettskildevekt, men gir uttrykk for gjeldende rett og hvordan bevisvurderingen i konverteringssaker fra asylsøkere blir vurdert i praksis.

5.1 Sentrale vurderingsmomenter ved vurderingen av hvorvidt asylsøkerens konvertering er reell

5.1.1 Motsigelser, uklarheter og utelatelser

Dersom asylsøkerens forklaring inneholder *motsigelser, uklarheter og utelatelser* som ikke kan begrunnes på en god måte, vil det svekke søkerens generelle troverdighet.¹⁰⁶ At asylforklaringen er *motsigende*, tilsier at den er uforenelig med det asylsøkeren selv - eller

---

¹⁰⁴ UNHCR Håndboken (2019) pkt. 222

¹⁰⁵ Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 86

¹⁰⁶ HR-2021-1209-A (avsnitt 77), jf. Rt. 2011 s. 1481 (avsnitt 46)

andre har forklart tidligere. Dersom asylforklaringen inneholder *uklarheter*, synes det å peke på at informasjon i de faktiske forholdene ikke kan begrunnes på en god måte. Til sist peker *utelater* på deler av forklaringen som ikke er – eller kan gjøres rede for. Disse tre elementene henger nært sammen.

Vurderingsmomentet synes å ha vektige grunner for seg. En som lyver, har en tendens til å justere forklaringen underveis. I tillegg kan det tenkes at en person som lyver, vil ha utfordringer med å etterprøve sin forklaring. Motsetningsvis, synes det naturlig at en person som forteller sannheten fra første stund, forholder seg konsekvent til denne historien. Dersom det skulle oppstå uklarheter, er det naturlig at en person som forteller sannheten, kan redegjøre for denne informasjonen på en god måte. Utad fremstår disse kravene som en fornuftig måte å avgjøre om asylsøkeren forteller sannheten.

Rt. 2011 s. 1481 er et eksempel på at asylforklaringen endres underveis i asylprosessen. Søkeren hevdet seg politisk forfulgt i Iran, og av den grunn ønsket beskyttelse. I egenerklæringen hevdet mannen at han var etterlyst av myndighetene, på grunn av sine politiske og religiøse handlinger. Senere sa mannen at han allerede var dømt til døden for begge disse forholdene. Høyesterett mente at det var en klar utvikling asylforklaringene; «[m]ens A i ankomstskjemaet opplyste at han var etterlyst av myndighetene, og i egenerklæringen at han var anklaget, forteller han i asylintervjuet at han er anklaget og dømt in absentia for to forhold, til henrettelse og henrettelse ved steining», jf. avsnitt 56. Høyesterett konkluderte med at asylsøkerens forklaring, blant annet på grunn av ulikhetene i forklaringene, hadde svekket troverdighet.¹⁰⁷

I HR-2021-1209-A synes det samme synspunkt å komme til uttrykk. Flertallet la vekt på at A hadde gitt ulike forklaringer om når familiene i Afghanistan ble kjent med ekteparets konvertering. Under forhandlingene i tingretten i november 2017 hadde A forklart at hans familie allerede var kjent med konverteringen. I anken til lagmannsretten ble det ikke opplyst at A hadde informert familien om konverteringen. Først i september 2019 forklarte A at familiene først hadde blitt kjent med konverteringen etter en dåpsfilm fra mars 2018 hadde blitt spredt på nett.¹⁰⁸

---

¹⁰⁷ Rt. 2011 s. 1481 (avsnitt 73)

¹⁰⁸ HR-2021-1209-A (avsnitt 108)

De overnevnte sakene illustrerer at selvmotsigelser, uklarheter og utelatelser kan ha betydning for å avdekke om asylsøkerens forklaring er troverdig. Fordelen med vurderingsmomentet, er at det fremmer en effektiv saksprosess. Det blir med andre ord mer synlig for utlendingsmyndighetene å avdekke hvilke asylsøkere som ikke har gjennomgått en reell konvertering, og derfor ikke bør få asyl i medhold av utl. § 28 første ledd bokstav a). Likevel kan det se ut som at årsakene til *hvorfor* asylforklaringen endres gradvis eller fremstår motstridene, ikke får tilstrekkelig oppmerksomhet av Høyesterett. Dette er problematisk, da det finnes flere grunner til at en asylforklaring ikke fremstår sammenhengende.

For det første kan det ha oppstått prosessuelle svikt underveis i asylprosessen. For at asylsøkerens forklaring skal være fullstendig og sammenhengende, synes Høyesterett å forutsette at hele asylprosessen har blitt gjennomført feilfritt fra søkers- og utlendingsmyndighetenes side. Med andre ord synes det å kreve at asylsøkeren har fått alle nødvendige oppfølgingsspørsmål, og at all uklarhet er oppklart. Selv om dette er en ideell målsetning, synes det ikke å hensynte de menneskelige feilene som kan oppstå. Dette ser – tilsynelatende – ut til å kollidere med formålet om å sikre asylsøkerens rettssikkerhet, jf. utl. § 1 andre ledd.

For det andre, kan motstrid og uklarheter oppstå på grunn av språklige misforståelser. Dette kan skyldes at intervjueren stiller upresise spørsmål eller at søkeren misforstår spørsmålet, uten at det blir stilt oppfølgingsspørsmål.¹⁰⁹ I saker hvor det benyttes tolk, kan dessuten ord bli utelatt, ord kan ha flere meninger, og språklige nyanser kan forsvinne. Dersom det er tvil om tolkningen, skal rapporten leses opp for asylsøkeren, og hen må godkjenne den før den brukes videre i prosessen.¹¹⁰ Selv om en slik sikkerhetsventil skal sikre at asylsøkeren får frem sin reelle forklaring, hindrer det ikke at ord fremdeles har ulik mening. Den språklige barriere mellom intervjuer og asylsøker, kan føre til misforståelser, uklarheter og en usammenhengende forklaring. I praksis er det eksempler på at asylsøker påberoper kommunikasjonssvikt underveis i asylprosessen, men der retten tilsynelatende ikke ser ut til å tillegge dette særlig betydning.

I Rt. 2011 s. 1481 påberopte asylsøkeren at utviklingen i egen asylforklaring, kom av språklige misforståelser. Dette ble imidlertid ikke tatt til følge av Høyesterett. En annen sak fra underrettspraksis, er LB-2015-111063. Saken gjaldt en afghansk asylsøker som påberopte

---

¹⁰⁹ Øyen (2018) s. 191

¹¹⁰ Øyen (2012) s. 191

konvertering til kristendommen, som forfølgelsesgrunn. Lagmannsretten bemerket at asylsøkerens forklaring var gitt over telefon fra Afghanistan, med dårlig forbindelse. Den uklare telefonsamtalen ble deretter tolket. Til tross for disse momentene, la retten til grunn at «hovedbudskapet fra forklaringene er av betydning for hovedbedømmelsen».¹¹¹ Saken illustrerer at retten ikke la stor vekt på den språklige barrierer.

En tredje utfordring med kravet om at asylsøkerens forklaring må være sammenhengende og ikke motstridene, er at asylsøkeren ikke alltid er kjent med hvor detaljert vedkommende skal forklare seg i et asylintervju. Selv om asylsøkeren har en medvirkningsplikt til å opplyse saken «så langt det er rimelig og mulig», jf. utl. §§ 83 andre ledd og 93 fjerde ledd, er det vanskelig å vite hvor detaljert forklaringen skal være. Høyesterett virker til å kun overfladisk se dette momentet. I HR-2021-1209-A avsnitt 104 avfeier de problematikken i en setning; «[s]elv om det nok kan være utfordrende i intervjusituasjonen å vite hvor utfyllende svar som skal gis til hvert spørsmål, og selv om det er krevende å snakke gjennom tolk, er det påfallende hvor lite reflektert han er i tilknytning til disse sentrale spørsmålene». Setningen synes nærmest til ikke å tillegge tvilsmomenter i søkerens favør særlig betydning. Etter min mening synes dette å komme på kant med prinsippet om at tvilen skal komme søkeren til gode.¹¹²

5.1.2 Etablerte erfaringsgrunnsetninger

Det er en alminnelig del av enhver bevisbedømmelse, at bevisbedømmeren må bygge på etablerte erfaringsgrunnsetninger. Det samme gjelder ved bedømmelsen av asylsøkeres handlingsmønster, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 81. Uttrykket *etablerte erfaringsgrunnsetninger* peker på kjennetegn eller fellestrekk som har utviklet seg over tid og praksis. Erfaringsgrunnsetninger bygger ofte på statistikk, eller er betinget av sosiale eller kulturelle fellestrekk, slik som for eksempel LB-2019-20655 og LB-2015-111063.

I HR-2021-1209-A avsnitt 95 la retten blant annet vekt på det er en «meget høy» terskel for at en afghaner skal konvertere fra islam til kristendommen. Synet begrunnes med at konverteringen ville føre til «betydelig identitetsendring, med dyptgripende tanke- og følelsesmessige omveltninger». Dette dannet bakteppe for vurderingen av om asylsøkerens

---

¹¹¹ LB-2015-111063

¹¹² UNHCR Håndboken (2019) pkt. 203 og 204

konvertering var reell. I den tidligere nevnte underrettsavgjørelsen - LB-2015-111063 – la lagmannsretten til grunn at bevisvurderingen måtte ta utgangspunkt «i lys av det statiske materialet». Basert på statistikken som ble lagt frem, mente lagmannsretten at det var grunn til å tro at flere afghanere anfører konvertering av strategiske årsaker. Dette tilsa en «kritisk vurdering av troverdigheten av konverteringen i det enkelte tilfellet, samtidig som det må holdes fast ved at hver asylsøker må vurderes individuelt».

Rettspraksis viser at etablerte erfaringsgrunnsetninger, benyttes som et bakteppe for den konkrete bevisvurderingen. Etter min forståelse, er fordelene med å bruke etablerte erfaringsgrunnsetninger, at bevisbedømmeren enklere og mer effektivt gis forståelse for den konkrete situasjonen. Videre presiserer Høyesterett at bevisbedømmer må være varsom med å trekke slutninger fra etablerte erfaringsgrunnsetninger, dersom de taler i asylsøkerens disfavør, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 81. På den måten oppstilles det en form for sikkerhetsventil, som vil tale i favør av asylsøkeren.

Samtidig synes det betenkelig at Høyesterett ikke redegjør for hva som menes med «en viss forsiktighet» eller hvilke slutninger som er i «søkerens disfavør». Med andre ord legger retten opp til en ny skjønsmessig vurdering, uten klare rammer. Uten en nærmere presisering av hvilke erfaringsgrunnsetninger som kan vektlegges – og i hvilken grad, øker risikoen for at forutinntatte holdninger kan legges til grunn i troverdighetsvurderingen. Med et slikt utgangspunkt, må asylsøkere starte i motbakke når de skal bevise om konverteringen er reell. Rettspraksis etterlater et inntrykk av at retten lener seg på «tommelfingerregler» om spesifikke land og spesifikke religioner.¹¹³ Dette synes å øke risikoen for en objektivisering av asylsøkeren og behovet til vedkommende. Det synes derfor å være nødvendig for at retten i større grad foretar en mer individuell og konkret vurdering.

5.1.3 Søkerens generelle troverdighet

Tvilen skal komme søkeren til gode når faktum i saken skal etableres, så lenge søkeren er generelt troverdig.¹¹⁴ I mange saker finnes det ikke et grunnlag for å si noe om hvorvidt søkeren er en sannferdig person. Dersom søkeren har lagt frem «uriktige opplysninger» eller

---

¹¹³ Hellerslia (2009) s. 69

¹¹⁴ UNHCR Håndboken (2019) pkt, 203-204

«underslått sentrale opplysninger» om konverteringen eller andre asylgrunnlag, vil dette svekke søkerens generelle troverdighet, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 79.

Ordlyden *uriktige opplysninger* peker på informasjon som gir et feilaktig bilde av de faktiske forholdene. Uttrykket favner både opplysninger som bevisst er fremsatt for å få opphold, og opplysninger som kan skyldes andre årsaker. For eksempel hukommelsessvikt underveis i asylprosessen. Dette innebærer at nye og gamle minner kan blandes sammen, slik at søkeren vil miste evnen til å koble tid og sted. Hukommelsessvikt har direkte sammenheng med at menneskers minne ikke er statisk, men hele tiden under endring. For konverteringssaker, består overbevisningen av en lengre tankeprosess. At konverteringen kan ta lang tid, øker risikoen for at søkeren blander sammen tid og sted ved gjengivelse av konverteringshistorikken til utlendingsmyndighetene.

Rettspraksis illustrerer at det er vesentlig å vurdere søkerens generelle troverdighet for å avdekke hvilke bevis som kan vektes ved vurderingen av om konverteringen er reell. Dette var blant annet viktig i Rt. 2011 s. 1481. Høyesterett kom til at asylsøkeren hadde begrenset troverdighet, som en følge av det asylsøkeren med stor sannsynlighet hadde lagt frem falske rettsdokumenter. Dokumentene skulle underbygge hans forklaring om at han var dømt til døden i hjemlandet, og av den grunn risikerte forfølgelse. Rettsdokumentene ble vurdert av en rådgiver for Den norske ambassaden i Teheran, der det ble konkludert med at dokumentasjonen fra asylsøkeren var falsk.¹¹⁵ Dette må ses i sammenheng med Håndboken pkt. 199, hvor det fremgår at det at søkeren har løyet, ikke i seg selv er «grunn til å avslå flyktningstatus». Slik Rt. 2011 s. 1481 viser, vil fremleggelse av uriktige opplysninger svekke søkerens generelle troverdighet. Samtidig fratår ikke dette søkeren retten til flyktningstatus, jf. Håndboken pkt. 199. Det avgjørende er om det samlede bevisbildet tilsier at asylsøkeren reelt har konvertert.

Videre synes «underslått sentrale opplysninger» å indikere tilfeller hvor asylsøkeren bevisst har holdt tilbake informasjon som er nødvendig for sakens opplysning. Siden søkeren plikter å medvirke til sakens opplysning «så langt det er rimelig og mulig», synes det å være naturlig at tilbakeholdelse av informasjon svekker hans generelle troverdighet. Dette ble blant annet bemerket i HR-2021-1209-A. I avsnitt 109 la flertallet til grunn at det var påfallende at

---

¹¹⁵ Rt. 2011 s. 1481 (avsnitt 60)

utlendingsmyndighetene ikke ble gjort kjent med dåpsfilmen før flere måneder etter at asylsøkeren var kjent med at filmen var offentliggjort på nettet.

5.1.4 Tidspunktet for konverteringen

Dersom asylsøkeren fremsetter påstanden om konvertering sent i asylprosessen, eller gjennomfører religiøse aktiviteter svært tett inntil prosessen, må det tas til inntekt for at asylsøkeren kan handle strategisk.

I HR-2021-1209-A la flertallet vekt på at A sin anførsel om konvertering først ble fremsatt for norske myndigheter omtrent en måned etter at UNE hadde avslått det første asylgrunnlaget ekteparet hadde påberopt. Videre fremgikk det av omgjøringsbegjæringen fra 30. januar 2017, at A, dagen før hadde blitt døpt. Flertallet anså det betenkelig at anførselen om konvertering ble fremsatt kort tid etter avslaget på asylsøknaden, jf. avsnitt 97. En annen sak er LB-2020-128993 som gjaldt en mindreårig asylsøker fra Afghanistan, som hevdet at han hadde konvertert til kristendommen etter at han kom til Norge. Lagmannsretten kom til at konverteringen ikke var reell. En av årsakene til at asylsøkeren ikke ble trodd, var fordi han hadde fremsatt påstanden om konvertering etter avslag på et annet beskyttelsesgrunnlag.

LB-2014-34531 gjaldt en afghansk asylsøker, som anførte at han hadde konvertert fra islam til kristendommen. Lagmannsretten kom til at søkerens påstand ikke var tilstrekkelig sannsynliggjort. Retten la blant annet vekt på at asylsøkerens refleksjonsnivå var lavt og at hans generelle troverdighet var lav. Dessuten mente retten at anførslene om konvertering inngikk i et mønster som ble tilpasset hans forklaringer underveis. Lagmannsretten sluttet seg til UNE sin vurdering av om at det hadde gått «påfallende kort tid» fra asylsøkeren kom i kontakt med kristendommen, til han bestemte seg for å konvertere gjennom dåp.

I HR-2021-1209-A ble tidspunktet for konverteringen blant annet sett i sammenheng med når A *burde vært kjent med* at konvertering kunne gi krav på asyl i Norge.¹¹⁶ En vurdering av når asylsøkeren *burde vært kjent med* at konverteringen gir rett på opphold, synes så åpne for en vid vurdering av hvilke krav som kan stilles til den konkrete søkeren. Dette taler for å legge en konkret vurdering av asylsøkeres personlige forutsetninger og egenskaper. Samtidig synes

---

¹¹⁶ HR-2021-1209-A (avsnitt 99)

uttrykket *burde vært kjent med* at Høyesterett tar utgangspunkt i hva en alminnelig person ville gjort i den aktuelle situasjonen.

Etter mitt syn vil en *burde vært kjent med* - vurdering enkelt komme på kant med prinsippet om at tvil skal komme søkeren til gode og hensynet til asylsøkerens sårbarhet. Det synes derfor å være problematisk at Høyesterett knytter tidspunktet for konverteringen opp mot når asylsøkeren burde vært kjent med at konverteringen kunne gitt krav på asyl. Motsetningsvis, vil en slik praksis effektivt avsløre om søkeren opptrer strategisk. Dette momentet ser derfor ut til å ivareta hensynene om effektiv kontroll av hvem som skal få beskyttelse, samtidig som det sikrer ivaretagelse av søkerens krav på en rettssikker prosess. Etter min mening, er dette er et godt grep fra Høyesterett sin side. Dette synet underbygges av praksis fra underretten også legger vekt på samme moment, jf. bl.a. LB-2020-128993 og LB-2014-34531.

5.1.5 Søkerens refleksjoner om religionen

Høyesterett legger vekt på *søkerens egne refleksjoner* om konverteringen.¹¹⁷ Dette synes å være naturlig ettersom personlig overbevisning vanskelig kan bevises på annen måte.¹¹⁸ Slike refleksjoner kan for eksempel være søkerens forklaring om følelser før- og etter konvertering, tanker eller drømmer, opplevelser, eller konsekvensene av brudd med tidligere verdier, familie, samt frykten for forfølgelse ved retur til hjemlandet. Avgjørende for bevisbedømmer, er hvorvidt søkeren etter en helhetsvurdering fremstår å ha et reflektert forhold til konverteringen, jf. blant annet retningslinjene for religionsbaserte asylkrav art. 34-35. Dersom søkeren fremstår som reflektert, vil det tale for at konverteringen er reell. Motsetningsvis, vil det tale mot søkeren dersom vedkommende er lite reflektert. I slike tilfeller kan liten grad av refleksjon indikere at søkeren heller er motivert av et ønske om å få opphold.

I vurderingen om søkeren fremstår reflektert over egen konvertering, må det tas hensyn til at det ikke kan stilles like forventinger til alle søkere. Disse forventningene avhenger av «evnen til å formulere seg, og i hvilken grad søkerens situasjon behøver refleksjon, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 104. Flertallet legger til grunn at A hadde gode forutsetninger for å utvise refleksjon om konverteringen, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 104. Det ble lagt vekt på at A var fra et samfunn hvor islam hadde rotfeste, og at man derfor burde forvente en «relativt

---

¹¹⁷ HR-2021-1209-A (avsnitt 104)

¹¹⁸ HR-2021-1209-A (avsnitt 78)

betydelig refleksjon rundt konverteringen», jf. samme avsnitt. I et slikt tilfelle mente flertallet at A blant annet skulle vært i stand til å reflektere over hva det innebærer å være kristen, og om hvilke konsekvenser dette ville få for ham selv, ektefellen, barna og storfamilien i Afghanistan. A utviste liten grad av refleksjon om forholdene, hvilket talte mot at konverteringen var reell. Når det gjaldt B, fant Høyesterett at hennes refleksjoner ikke var tilstrekkelig reflekterte for å konkludere at konverteringen var reell, jf. avsnitt 124.

At søkernes grad av refleksjon skal få betydning, har sammenheng med at beviset er komplisert og vanskelig lar seg bevise på annen måte. Vurderingsmomentet sørger for at relevant informasjon kan kartlegges på en effektiv måte. Dette er hensiktsmessig for å sørge for en prosessøkonomisk saksbehandling. Likevel synes det å være uklare grenser for å vurdere hvor stor grad av refleksjon som kreves fra hver søker. Høyesterett legger til grunn at vurderingen skal foretas i lys av asylsøkerens personlige forutsetninger og egenskaper. Som tidligere påpekt, er det ikke alltid slike forhold kommer til syne når asylprosessen er i gang, slik som psykiske lidelser og frykt for myndighetspersoner. Etter mitt syn, er det problematisk at Høyesterett ikke behandler denne grensedragningen nærmere. Likevel illustrerer Høyesterett at det skal gjøres forskjell på ulike asylsøkere, da de skiller mellom graden av refleksjon som ble forventet av A og B. Dette synes å være et godt grep for å illustrere at hver sak skal vurderes konkret og individuelt.

Asylsøkerens grad av refleksjon, synes å være knyttet til hvilken grad av kunnskap søkeren har til den nye religionen. Dersom asylsøkerne hevder å ha en bestemt tro, synes det naturlig at hen kan si noe om denne troen – og eventuelt hva den betyr for vedkommende.¹¹⁹ Det synes naturlig at asylsøkeren skal forklare om sin nye religion, dersom vedkommende har gjennomgått opplæring og/eller religiøs veiledning.

I praksis har det vært en oppfatning om at der søkeren har lite kunnskap og forståelse om de religiøse tekstene, ritualene og praksisen innenfor den aktuelle religionen, kan det tyde på at søkerens religiøse overbevisning ikke er reell. Samtidig er det viktig at dette momentet ikke sklir ut i en kunnskapstest om religionen for å avgjøre om konverteringen er reell. Dette er vesentlig som en følge av at asylsøkere har ulik sosial- og økonomisk bakgrunn. Dette kan blant annet skyldes varierende tilgang til undervisning, at kvinner nektes undervisning, at

---

¹¹⁹ Øyen (2018) s. 190

undervisning av religionen kan være umulig i visse områder, eller at religionen kan ha en sammenblanding med lokal- og tradisjonell tro.¹²⁰

Det finnes mange asylsøkere som er analfabeter, eller som kun har begrenset skolegang. For disse personene vil evnen til å oppfatte spørsmål og uttrykke seg best mulig «troverdig», være krevende.¹²¹ Dette kom blant annet til uttrykk i HR-2021-1209-A avsnitt 124, hvor flertallet legger vekt på at den kvinnelige ektefellen hadde lite skolegang, og derfor ikke i like stor grad som ektemannen kunne formulere egne refleksjoner eller kunnskap om religionen. At visse søkere mangler de nødvendige forutsetninger for å kunne gjøre sin forklaring tilstrekkelig troverdig, har dessuten sammenheng med de kulturelle forholdene søkerne kommer fra. I visse kulturer, er ikke kvinner like frittalende som menn. Mange kvinnelige asylsøkere vil derfor ha vanskeligheter med å dele sine opplevelser i et asylintervju med en fremmed intervjuer. Det er nærliggende at tilbakeholdent av informasjon, også vil omfatte religiøs tro.

Etter mitt syn, bør bevisbedømmer være varsom med å vektlegge søkerens kunnskap om religionen i for stor grad. I HR-2021-1209-A ser det ut til at Høyesterett i liten grad tillegger dette som et selvstendig moment, men heller som et støtteargument. Dette synes å bidra til å ivareta rettssikkerheten til asylsøkere som påberoper konvertering som forfølgelsesgrunn, jf. utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a).

5.1.6 Graden av likhet med andre asylforklaringer

Flertallet la vekt på likheten mellom A og B sine asylforklaringer, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 103 og 123. I begge asylforklaringene, beskrev ektefellene en drøm som inngangsport til konverteringen. Flertallet presiserer at konvertering gjennom drømmer, i utgangspunktet ikke særegent. Det avgjørende var at historiene var like, i tillegg til at videreformidlingen og tolkningen ga inntrykk av at de var tillærte og koordinerte, jf. samme sted. Det samme vurderingsmomentet er vektlagt i praksis fra lagmannsretten, slik som LB-2020-128993. I denne saken ble asylsøkeren forklaring ansett som «påfallende lik» andre afghanske asylsøkeres forklaringer. Lagmannsretten viste blant annet likheter til asylforklaringer fra LB-2014-34531 og LB-2015-119163.

---

¹²⁰ UNHCR retningslinjen om religionsbaserte asylkrav (2004) pkt. 28-31

¹²¹ Humlen og Myhre (u.å) s. 27

At graden av likheten til andre asylforklaringer vektlegges, synes å være et godt grep for å avsløre hvorvidt søkeren har egne refleksjoner om konverteringen. I begge tilfellene ovenfor, synes graden av likhetene med andre asylforklaringer effektivt å peke i retning mot at søkernes konvertering ikke var reell. Ettersom personlig tro er vanskelig å bevise, er dette et effektivt bevismiddel som kan peke på om asylsøkerens konvertering er reell eller strategisk motivert. Samtidig sikrer det ivaretagelse av asylsøkerens rettsikkerhet og formålet med utlendingsloven, jf. utl. § 1. På den andre siden kan det være tilfeldigheter som gjør at asylforklaringen har likhetstrekk med andre forklaringer. Dette taler for å anvende vurderingsmomentet med en viss varsomhet. Likevel er det – i konverteringssaker – et kjennetegn at prosessen er personlig, kan skje over ulikt tidsrom, og på forskjellig måte. Etter min oppfatning, skal det en del til for at konverteringsprosessen utfolder seg nøyaktig som andre konverteringsprosesser.

5.1.7 Uttalelser fra prester eller andre personer med religionfaglig kompetanse

Tidligere har det vært uklart om hvordan vitnemål fra prester eller andre med religionsfaglig kompetanse, skal vektlegges i troverdighetsvurderingen. I noen tilfeller, har det vært lagt til grunn at domstolen ikke er bundet av slike erklæringer, ettersom retten skal foreta en fri og helhetlig bevisvurdering.¹²² Ofte vil der være til fordel for asylsøkeren, dersom slike uttalelser vektlegges. På den måten styrkes forklaringen til asylsøkeren om egen konverteringsprosess.

I HR-2021-1209-A kom dette spørsmålet på spissen. Den afghanske familien hadde oppholdt seg i kirkeasyl fra mars 2018 og frem til avgjørelsen i Høyesterett. I løpet av denne tiden hadde familien tett kontakt med prester fra menigheten. Borgarting lagmannsrett - LB-2017-199260-2 - konkluderte med at erklæringer og vitneprov fra prester måtte gjennomgå en «kritisk prøving» i henhold til langvarig praksis.¹²³ For saken i Høyesterett, anførte Den norske kirke – som var parthjelper i saken – at presters vitnemål måtte ha «betydelig vekt» i vurderingen av om konverteringen er reell, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 37.

---

¹²² Eksempelvis LB-2019-72540, LB-2017-174037, LB-2014-34531, LB-2014-97419, LB-2012-166185, LB-2015-119163 og LB-2012-143613

¹²³ LB-2012-166185 (på s. 8), jf. LB-2014-91252

Dersom prester eller andre med religionfaglig kompetanse opptrer som sakkyndige vitner, skal slike uttalelser ha stor betydning for religionfaglige spørsmål, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 84. Prester har kompetanse om religionfaglige spørsmål, og erfaring med mennesker som gjennomgår religiøse forandringer. Deres uttalelser vil derfor beskrive sakens faktiske omstendigheter, jf. samme avsnitt. Flertallet viser blant annet til ressursdokumentet «Hvordan ta imot konvertitter? Et ressursdokument for kristne menigheter».¹²⁴ Dokumentet beskriver hvordan menigheter og prester skal forholde seg til asylsøkere som konverterer. Flertallets vurdering synes å være sammenfallende med UNHCRs anbefaling om å rådføre seg med eksperter i den aktuelle trosretningen, som en følge av faren for å trekke generelle slutninger om trosretninger.¹²⁵

Samtidig presiserer flertallet at prester «vil kunne bli påvirket av å ha en nær relasjon med de personene saken gjelder, og at dette kan påvirke deres syn på saken», jf. HR-2021-1209-A avsnitt 84. Prester og andre med religionfaglig kompetanse har dessuten ikke tilgang på alle sakens opplysninger, men kun den informasjonen de mottar fra asylsøkeren. Det vil ikke nødvendigvis gi et riktig bilde av alle omstendighetene i saken. Til sammenligning, har utlendingsmyndighetene bedre forutsetninger for å vurdere konvertittsakene. Årsaken er at utlendingsmyndighetene behandler mange slike saker, og har mer inngående kunnskaper, jf. avsnitt 115.

Flertallet oppstiller ingen generell regel om vektingen av presters vitnemål, ved vurderingen av om asylsøkerens konvertering er reell. I stedet presiserer de at vekten av slike uttalelser beror på en konkret vurdering, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 85. I likhet med asylsøkeres forklaring, beror også uttalelser fra prester på troverdigheten. Jo svakere den er, jo mer skal det til før vitneforklaringer blir avgjørende, jf. avsnitt 85. I den konkrete bevisvurderingen undersøkte flertallet om vitneprov fra prester eller andre med religionfaglig kompetanse kunne fjerne inntrykket av at konverteringen var strategisk motivert, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 118. Flertallet konkluderte med at forklaringen til A «inneholder for mange usannsynlige elementer, for mange motsigelser og bærer for mye preg av tilpasninger og utbygginger etter hvert, til at de nevnte erklæringene kan bli avgjørende».¹²⁶ Det samme synspunktet ble senere lagt til grunn ved vurderingen av ektefelle B, jf. avsnitt 126.

---

¹²⁴ Ims mfl. (2019)

¹²⁵ UNHCR Retningslinjen for religionsbaserte asylkrav (2004) pkt. 27

¹²⁶ HR-2021-1209-A (avsnitt 118)

Til sammenligning legger mindretallet «noe større vekt» på uttalelsene på vedtakstidspunktet, jf. HR-2021-1209-A avsnitt 140. Dommer Østensen Berglund og dommer Falch mente at prestens forklaring bygget på et «gjennomtenkt syn på spørsmål om konvertering generelt og på det som skjedde i denne saken spesielt», jf. avsnitt 141. Dessuten mente mindretallet at hennes tillit ble styrket over at hun hadde reflektert over at ekteparet kunne legge frem en strategisk motivert konvertering, at hun hadde fulgt familien tett i lang tid og at «hun med sin kompetanse har særlige forutsetninger for å bedømme ektefelles reelle religiøse tro», jf. avsnitt 142. Mindretallets votum later til å tillegge større vekt på prestenes evne til å skille mellom reelle konvertitter og asylsøkere som er strategisk motiverte. En innvending mot mindretallets vurdering, er at de later til å legge vekt på en gradvis konvertering. Dette ble ikke påberopt av asylsøkerne, og har ikke vært tema for verken lagmannsretten eller Høyesterett.¹²⁷ Mindretallets standpunkt synes derfor å komme på kant med prinsippet i tvl. § 11-2, om at «retten bare kan bygge på de påstandsgrunnlagene som er påberopt».

Flertallets behandling i HR-2021-1209-A illustrerer at vekten av uttalelser fra prester og andre med religionfaglig kompetanse, beror på en konkret vurdering.¹²⁸ HR-2021-1209-A tas til inntekt for at uttalelser fra personer med religionfaglig kompetanse ikke skal underlegges en mer inngående – eller kritisk prøving enn andre uttalelser. Denne presiseringen er med på å styrke bevisgrunnlaget for en asylsøker som påberoper konvertering som asylgrunnlag. Det er nå gjeldende rett at bevisbedømmer skal ta stilling til uttalelser fra prester og personer med religionfaglig kompetanse. Etter mitt syn er det problematisk at Høyesterett ikke oppstiller tydeligere rammer for vektingen av slike uttalelser. Den nåværende rettstilstanden ser ut til å være avhengig av bevisbedømmer sitt syn på om presten og asylsøkeren har et nært forhold, og om presten fremstår reflektert rundt deres forhold. Det at dommerne i HR-2021-1209-A var uenige om nettopp den konkrete vektingen av prestenes vitnemål, synes å indikere et behov for en tydeligere avklaring fra Høyesterett. At Høyesterett ikke legger nærmere føringer for vektingen til søkerens gunst, synes å være gjenstand for usikkerhet i kommende konverteringssaker.

---

¹²⁷ Berntzen og Asmundsson (2021) s. 15-16

¹²⁸ HR-2021-1209-A (avsnitt 85)

5.2 Gjeldende rett

HR-2021-1209-A gir veiledning for hvilke vurderingsmomenter som kan ha betydning i konverteringssaker. Ett av hovedspørsmålene i konverteringssakene, er om asylsøkerens forklaring av sin endrede religiøse oppfatning, er troverdig. Høyesterettsavgjørelsen avklarer blant annet at uttalelser fra prester skal tillegges vekt, og at disse uttalelsene ikke skal underlegges mer kritisk prøving enn andre uttalelser. Likevel må vekten av vitneprov fra prester og andre med religionfaglig kompetanse, bero på en konkret vurdering. I tillegg til slike uttalelser, vil det også være aktuelt å undersøke om asylforklaringen er sammenhengende, motstridende og fullstendig, de etablerte erfaringsgrunnsetningene, søkerens generelle troverdighet, tidspunktet påstanden om konverteringen ble fremsatt, søkerens refleksjoner om konverteringen, og graden av likhet med andre asylforklaringer.

Etter mitt syn er HR-2021-1209-A et viktig bidrag for å tydeliggjøre bevisvurderingen i konverteringssaker. Som en følge av at bevisvurderingen ikke er lovregulert, verken i lovtekst eller forskrift, synes det å være et skritt i riktig retning at Høyesterett gir uttalelser om vurderingen. Gjennomgangen illustrerer likevel hvor utfordrende det er å bevise en persons indre, religiøse overbevisning. Med forankring i Håndboken og forarbeidene, skal vurderingen av om asylsøkers forklaring er «noenlunde sannsynlig», må tilpasses anførslenes innhold og asylsøkerens personlige forutsetninger.¹²⁹ Dette viser til alle omstendigheter ved søkeren som kan ha betydning for kartleggingen av de faktiske forhold. Basert på ukklarhetene som vist til i gjennomgangen, ser det ut til at bevisbedømmer ikke vil være i stand til å ta i betraktning ethvert forhold som kan innvirke på vurderingen av om asylsøkerens konvertering er reell. Dette synes å være problematisk i lys av formålet med utlendingsloven om å sikre utlendingers rettssikkerhet, jf. utl. § 1 andre ledd.

---

¹²⁹ Ot.prp.nr. 75 (2006-2007) s. 86

6 Avsluttende bemerkninger

I denne oppgaven har jeg undersøkt hvorvidt- og i hvilken utstrekning det gjelder et avdempet beviskrav ved vurderingen av om en asylsøker har konvertert og påberoper seg dette som forfølgelsesgrunn. Gjennomgangen viser at utlendingsmyndighetene står overfor en krevende øvelse når de skal avgjøre om en asylsøker reelt har konvertert, eller om vedkommende er strategisk motivert. Jeg har forsøkt å presentere de rettslige utgangspunktene for vurderingen av om asylsøkerens personlige tro er reell. I denne sammenheng har jeg sett på rettspraksis. Den mest sentrale avgjørelsen er HR-2021-1209-A. Denne dommen har gitt viktige bidrag og avklaringer for fremtidige konverteringssaker.

HR-2021-1209-A avklarer at det avdempede beviskravet kommer til anvendelse i konverteringssaker. Det avdempede beviskravet innebærer at faktum er bevist «noenlunde sannsynlig». Dette innebærer at faktum er bevist med mindre enn femti prosent sannsynlighet. Det avdempede beviskravet er betinget av at søkeren har bidratt til å opplyse saken «så langt det er rimelig og mulig». Innholdet i medvirkningsplikten er beskrevet nærmere i utl. §§ 83 andre ledd og 93 fjerde ledd. Etter min oppfatning må HR-2021-1209-A leses slik at det ikke oppstilles betingelse om at søkerens forklaring må være troverdig for at det avdempede beviskravet kommer til anvendelse. Høyesterett presiserer dessuten at søkerens generelle troverdighet ikke er en betingelse for det avdempede beviskravet, men at det er et moment i den konkrete bevisvurderingen. Høyesterett sin utpensling av de rettslige rammene for bevisvurderingen og beviskravet i 2021-avgjørelsen, fikk nylig tilslutning av enstemmig Høyesterett i HR-2022-925-A.

Den prinsipielle avgjørelsen bidrar til å tydeliggjøre hvilke vurderingsmomenter som vil ha betydning, og synes å være et viktig bidrag for å ivareta hensynet til likebehandling av tilsvarende saker. Etter mitt syn, synes likevel noen av uttalelsene i HR-2021-1209-A å være problematiske, ettersom de ikke er helt tydelige. I tillegg ser det heller ikke ut til at Høyesterett tar hensyn til potensielle feilkilder i bevisvurderingen. Dette synes å utgjør en risiko for svekkelse av asylsøkerens rettssikkerhet i konverteringssaker. I teorien er det etterlyst en kodifisering av disse prinsippene for å tydeliggjøre rettstilstanden.¹³⁰ Det blir spennende å følge rettsutviklingen, og om lovgiver velger å tydeliggjøre noen av de rettslige utgangspunktene som denne oppgaven har gått gjennom.

---

¹³⁰ Schjatvet (2021) s. 19-21

7 Litteraturliste

Norske lover

1814	Kongeriket Norges Grunnlov 17. mai 1814 (Grunnloven - Grl.)
1967	Lov 10.02.1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven – fvl.)
1989	Lov 16.06.1989 nr. 65 om yrkesskadeforsikring (yrkesskadeforsikringsloven – yforsl.)
1991	Lov 04.07.1991 nr. 47 om ekteskap (ekteskapsloven – el.)
1992	Lov 03.07.1992 nr. 93 om avhending av fast eiendom (avhendingslova – avhl.)
1992	Lov 17.07.1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven - bvl.)
1999	Lov 21.05.1999 nr. 30 om styrkning av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven – mrl.)
2005	Lov 17.06.2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven – tvl.)

2008

Lov 15.05.2008 nr.35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven – utlendl.)

Forskrift

Utlendingsforskriften

Forskrift 15.10.2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften – uf.)

Rettsavgjørelser publisert i Norsk Retstidende

Rt. 1992 s.64

Rt. 1996 s. 864

Rt. 1997 s.1

Rt. 2001 s. 320

Rt. 2003 s. 1671

Rt. 2006 s. 1657

Rt. 2007 s. 172

Rt. 2008 s. 513

Rt. 2008 s. 1409

Rt. 2010 s. 224

Rt. 2011 s. 1481

Rt. 2012 s. 4494

Rt. 2012 s. 1943

Rt. 2012 s. 139

Rt. 2014 s. 1134

Rt. 2015 s. 1388

Rt. 2015 s. 1246

HR-2016-2579-A

HR-2016-974-U

HR-2017-569-A

HR-2017-2078 -A

HR-2018-874-A

HR-2019-2344-A

HR-2020-2408-A

HR-2021-203-A

HR-2021-1209-A

HR-2022-925-A

Underinstanser - publisert

LB-2011-23488

LB-2012- 166185

LB-2012-143613

LB-2012-166185

LB-2013-87903

LB-2014-131548

LB-2014-34531

LB-2014-91252

LB-2014-97419

LB-2015-111063

LB- 2015-168682

LB-2015-119163

LB-2017-174037

TOSLO-2017-84801

LB-2017-199260-2

LB-2017-200168

LB-2019-166185

LB-2019-20655

LB-2019-72540

LB-2020-128993

LB-2021-118043

Forarbeider

NOU 1983:47

Ny fremmedlov

NOU 2004: 20

Ny utlendingslov

Ot.prp.nr. 46 (1986-1987)

Om lov om utlendingers adgang

	til riket og deres opphold her (utlendingsloven)
Ot.prp.nr. 75 (2006-2007)	Om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven)
Prop.90 L (2015-2016)	Endringer i utlendingsloven mv. (Innstramninger II)
Innst O n. 42 (2007-2008)	Innstilling fra kommunal – og forvaltningskomiteen om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven)
Innstl. 391 L (2015-2016)	Innstilling fra kommunal – og forvaltningskomiteen om Endringer i utlendingsloven mv. (innstramninger II)
Høringsnotat (18.12.2015)	Justis- og beredskapsdepartementet. (2015). <i>Høringsnotat – Endringer i utlendingslovgivningen (Innstramninger II)</i> . DOI: https://www.regjeringen.no/contentassets/ 2ff18fdc06674a43ae3fa26da4532abc/hori ngsnotat.pdf (Lest: 26.04.2022)

UNHCR (15.02.2016)

UNHCR. (2016). *UNHCR Observations on the proposed amendments to the Norwegian Im- migration Act and Regulation: Høring - endringer i utlendingslovgivningen (innstramninger II)*. DIO:

[https://www.regjeringen.no/contentassets/4da4984e3d0e4088aa7824a254c0d436/unhcr.pdf?](https://www.regjeringen.no/contentassets/4da4984e3d0e4088aa7824a254c0d436/unhcr.pdf?uid=United_Nations_High_Commissioner_for_Refugees_(UNHCR))

[uid=United_Nations_High_Commissioner_for_Refugees_\(UNHCR\)](https://www.regjeringen.no/contentassets/4da4984e3d0e4088aa7824a254c0d436/unhcr.pdf?uid=United_Nations_High_Commissioner_for_Refugees_(UNHCR)) (Lest: 26.04.2022)

Traktater og konvensjoner

Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen

The Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Roma 4. november 1950. DOI:

https://www.echr.coe.int/document/s/convention_eng.pdf (Lest:

09.05.2022)

Resolusjon 428 av 14.desember 1950

General Assembly Resolution 428 (v) of 14 december 1950, «Statute of the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees», 1950. DOI:

<https://www.unhcr.org/4d944e589.pdf> (Lest: 09.05.2022)

Flyktningkonvensjonen

Convention Relating to the Status of Refugees, Genève 28. juli 1951.

DOI:

<https://www.unhcr.org/3b66c2aa10>

(Lest: 09.05.2022)

Tilleggsprotokollen

Protocol Relating to the Status of Refugees, New York 31. januar 1967. DOI:

<https://www.refworld.org/docid/3ae6b3ae4.html> (Lest: 09.05.2022)

Wien-konvensjonen

The Vienna Convention on the Law of Treaties, Wien 23. May 1969. DOI:

https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf (Lest: 09.05.2022)

Avgjørelser fra EMD

F.G. mot Sverige (2016)

Storkammer 23.mars 2016 *F.G. mot Sverige* [EMD-2011-43611] avsnitt 113. DOI:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%2201-161829%22%5D%7D> (Lest: 03.04.2022)

EU-direktiv

EU-direktiv om beskyttelsessaker

Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted. DOI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004L0083&from=RO> (Lest: 09.05.2022)

UNHCR

UNHCR (1998)

UNCHR (1998) *Note on Burden and Standard of Proof in Refugee Claims*, 16.12.1998. DIO: <https://www.refworld.org/pdfid/3ae6b3338.pdf> (Lest: 09.05.2022)

UNHCR Retningslinjen for religionbaserte asylkrav (2004)

UNHCR – The UN Refugee Agency, «Guidelines on International Protection: Religion-based Refugee Claims under Article 1A (2) of the 1951 Convention and/or the 1967 Protocol relating to the Status of Refugee», 28.04.2004. DOI:

<https://www.unhcr.org/publications/legal/40d8427a4/guidelines-international-protection-6-religion-based-refugee-claims-under.html> (Lest: 09.05.2022)

UNHCR Håndboken (2019)

UNCHR (2019) *Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees* [Håndboken]. DOI: <https://www.unhcr.org/publications/legal/5ddfcdc47/handbook-procedures-criteria-determining-refugee-status-under-1951-convention.html> (Lest: 09.05.2022)

Forvaltningspraksis

Praksisnotat (2016)

Forfølgelse på grunnlag av religion.
28.01.2016. DOI: <https://www.une.no/globalassets/kildesamling/praksisnotater/pn.religion.pdf> (Lest: 09.05.2022)

Retningslinje (RUDI-2020-006)

RUDI-2020-006: Bevis – og troverdighetsvurderinger i søknader om beskyttelse. Publisert 02.03.2020. Sist endret 05.05.2020. DOI: <https://www.udiregelvek.no/rettskilder/ud>

[i-retningslinjer/udi-2020-006/](#) (Lest: 09.05.2022)

Rundskriv (G-36-2020)

G-36-2020- Retningslinjer for behandlingen av asylsaker hvor det anføres frykt for forfølgelse på grunn av religion. Publisert: 18.12.2020. DOI: <https://www.regjeringen.no/contentassets/d06d6a2d0f884b108329f83bdfc3d056/g-36-2020-retningslinjer-for-behandling-av-asylsaker-hvor-det-anfores-frykt-for-forfolgelse-pa-grunn-av-religion.pdf> (Lest: 09.05.2022)

Praksisnotat (2021)

Forfølgelse på grunnlag av religion. 25.06.2021. DOI: <https://www.une.no/kildesamling/praksisnotater/forfolgelse-pa-grunnlag-av-religion/> (Lest: 09.05.2022)

Litteratur

Bøker (alfabetisk)

Aarli og Mæhle (2018)

Ragna Aarli og Synne Sæther Mæhle, *Juridisk metode i et nøtteskall*, 1.utgave: Gyldendal. 2018.

Einarsen (2000)

Terje Einarsen, *Retten til vern som flyktning – Med hovedvekt på FNs flyktningbegrep – de*

historiske traktatforutsetninger og gjeldende rett,
Bergen: Cicero Publisher, 2000. Elektronisk
reproduksjon [Norge] Nasjonalbiblioteket Digital
[u.å]. DOI: [http://urn.nb.no/URN:NBN:no-
nb_digibok_2016020308195](http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2016020308195) (Lest: 09.05.2022)

Eckhoff (1993)

Torstein Eckhoff, «*Rettskildelære*». Utg: 3. 1993.
Tano: Oslo. Elektronisk reproduksjon [Norge]
Nasjonalbiblioteket Digital 2010-03-09. DOI:
[https://urn.nb.no/URN:NBN:no-
nb_digibok_2008020704077](https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008020704077) (Lest 28.04.2022)

Magnussen (2017)

Svein Magnussen, *Vitnepsykologi 2.0*. Utg:
Abstrakt. 2017. Elektronisk reproduksjon [Norge]
Nasjonalbiblioteket Digital [u.å]. DOI:
[http://urn.nb.no/URN:NBN:no-
nb_digibok_2021121048023](http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2021121048023) (Lest: 02.05.2022)

Strandberg (2012)

Magne Strandberg, *Beviskrav i sivile saker*,
Bergen: Fagbokforlaget, 2012.

Øyen (2018)

Øyvind Dybvik Øyen. *Lærebok i utledningsrett*.
2.utgave: Universitetsforlaget. 2018.

Artikler i tidsskrifter

Gorlick (2003)

Brian Gorlick, «Common Burdens and Standards: Legal
Elements in Assessing Claims to Refugee Status.
International Journal of Refugee Law», Volume 15,
Issue 3, juli 2003, s. 357–376. DOI:

<https://academic.oup.com/ijrl/article/15/3/357/1551770>

(Lest: 19.04.2022)

Jerkø (2015)

Markus Jerkø, «Den rettslige bevisvurderingen: om dens rammer, redskaper og grensene for vår erkjennelse.» Det juridiske fakultetet. Universitet i Oslo.

(2014). Avhandling (ph.d.) - Universitetet i Oslo, 2015 Elektronisk reproduksjon [Norge] Nasjonalbiblioteket Digital 2018-05-03. DOI:

https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2018050348097 (Lest: 09.05.2022)

Müller (2017)

Amrei Müller, «En kort innføring i folkerettslig traktatolkning». Jussens venner: Idunn.no. pp. 222-259. Publisert 06.09.2017. DOI:

<https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.1504-3126-2017-04-02> (Lest: 23.04.2022)

Strandberg (2017)

Magne Strandberg, «Beviskrav i sivile saker – kommentarer til HR-2016- 2579-A om beviskrav for selvmord». Tidsskrift for forretningsjus 2017/1, Årgang 23, side 50-73. Publisert 19.09.2017. DOI:

<https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.0809-9510-2017-01-02 pkt. 2.3.> (Lest: 28.04.2022)

Ims mfl. (2019)

Steinas Ims, Endre Stene, Terje Høyland og Andrea G. Lunde, «Hvordan ta imot konvertitter? Et ressursdokument for kristne menigheter i Norge». Sist oppdatert i mai 2019. DOI:

<https://norgeskristnerad.no/wp->

<content/uploads/2019/06/konvertittdokument-full-versjon-1-1.pdf> (Lest: 09.05.2022)

Røsvoll (2019)

Tarjei Røsvoll, «Den historiske utviklingen til bevisskravet i sivile saker – i lys av kritisk rettspositivisme.» Universitet i Bergen: Det juridiske fakultetet. (21.06.2019). DOI: <https://bora.uib.no/bora-xmloi/bitstream/handle/1956/20771/Masteroppgave-103-endig.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Lest: 09.05.2022)

Berntzen og Asmundsson (2021)

Håvard Berntzen og Steffen Asmundsson, «Kommentar til Høyesteretts dom HR-2021-1209-A, Konverteringsdommen», Juridika, Ekspertkommentar. 21. september 2021 kl. 07:05. DOI: <https://juridika.no/innsikt/kommentar-til-hoyesteretts-dom-hr-2021-1209-a-konverteringsdommen> (Lest: 09.05.2022)

Leksikon

Groth mfl. (2022)

Groth, Bente; Kværne, Per; Løøv, Margrethe: «religion» i *Store norske leksikon* på snl.no. DOI: <https://snl.no/religion> (Lest: 09.05.2022)

Lovkommentar

Juridika.no

Vigdis Vevstad, «Utlendingsloven, kommentarutgave», *Juridika.no*. 01.06.2012. <https://juridika.no/lov/2008-05-15-35/§28/kommentar> (Lest: 09.05.2022)

Lovdata.no

André Møkkelgjerd og Olivia Mocanasu, «Lovkommentar til utlendingsloven § 28», *Karnov Lovkommentar: Lovdata Pro*. 21.09.2021. <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2008-05-15->

[35/§28?searchResultContext=1311&rowNumber=1&totalHits=1048](#) (Lest: 09.05.2022)

Rapporter

Hellerslia (2009)

Thom Arne Hellerslia på oppdrag fra Norsk Misjon i Øst, Mellomkirkelig råd, Norges Kristne Råd og NOAS, «I god tro – Retten til beskyttelse for personer som flykter på grunn av sin religion eller tro.» Publisert i januar 2009, Grimstad. DOI: <https://d3lwycy8zkggea.cloudfront.net/1516019067/i-god-tro-2009.pdf> (Lest: 09.05.2022)

Schjatvet (2015)

Cecilie Schjatvet på oppdrag fra UDI, «Forfølgelse basert på religion og medlemskap i en spesiell sosial gruppe (seksuell legning) – praksis i UDI og UNE etter Høyesteretts dom av 29.mars 2012.» Advokatfirmaet Hestenes og Dramer & Co: Oslo. 2015. DOI: https://www.udi.no/globalassets/global/forskning-fou_i/beskyttelse/forfolgelse-basert-pa-religion-og-medlemskap-i-en-spesiell-sosial-gruppe-seksuell-legning---praksis-i-udi-og-une-etter-hoyesteretts-dom-av-29-mars-2012.pdf (Lest: 09.05.2022)

Schjatvet (2021)

Cecilie Schjatvet på oppdrag fra UDI, «Bevis- og troverdighetsvurderinger i utlendingsdirektoratets asylvedtak i 2018. Anbefalinger til regelutvikling.» Webergs print shop, Oslo: 2021. DOI: <https://www.udi.no/globalassets/global/forskning->

[fou_i/annet/bevis--og-troverdighetsvurderinger-i-utlendingsdirektoratets-asylvedtak-i-2018.-anbefalinger-til-regelutvikling.pdf](#) (Lest: 09.05.2022)

Humlen og Myhre (u.å.)

Arild Humlen (H) og Jonas W. Myhre,
«Advokatforeningens aksjons- og prosedyregruppe i utlendingsrett 2007-2014, Rapport fra virksomheten og forslag til regelendring.» (u.å). DOI:
https://www.advokatforeningen.no/globalassets/6731/a_a_nd_p_rapport.pdf (Lest: 09.05.2022)

Uttalelser fra organisasjoner

Havnevik og Mentzoni (2015)

UNE v/ seksjonssjef Øyvind Havnevik og seniorrådgiver Katrine Kleiven Mentzoni, Utlendingsnemndas kommentar til FoU-rapport: Forfølgelse basert på religion og tilhørighet til sosial gruppe (seksuell legning) – praksis i UDI og UNE etter Høyesteretts dom av 29-mars 2012. Publisert: 23.02.2015. DOI:
<https://www.une.no/contentassets/c6a20741bedc420eaa65b9ef391b3715/utlendingsnemndas-kommentarer-til-fou-rapport-2015-02-23.pdf> (Lest: 09.05.2022)

NOAS (2021)

Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS) v/ generalsekretær, Pål Nesse, *Vedrørende oppfølging av gamle saker etter avklaring om bevisskrav i Høyesterett*, 18.06.2021. DOI: <https://www.noas.no/wp-content/uploads/2021/06/UNE-Oppfolging-av-gamle-saker-etter-HR-2021-1209-A.pdf> (Lest: 09.05.2022)

Nyhetsartikler

Kommandantvold, mfl. (2021) Maria Kommandantvold, Laila Nguyen Engebretsen og Kim Holtan, «Kan konverteringen være asylgrunn?». *NRK.no*. Publisert: 29.04.2021. DOI: <https://www.nrk.no/osloogviken/kirkeasylantenes-sak-behandles-i-hoyesterett-1.15472084> [nyhetsartikkel] (Lest: 09.05.2022)

Humlen og Einarsen (2021) Arild Humlen og Terje Einarsen, «Løgn og bedrag om Afghanistan». *VG.no*. Publisert: 18.08.2021. DOI: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/oWMmvg/loegn-og-bedrag-om-afghanistan> [debattinnlegg] (Lest: 09.05.2022)

Møkkelgjerd og Engerdahl (2021) André Møkkelgjerd og Marthe Sleire Engedahl, «Systemfeil i Utlendingsnemnda kan ha rammet mange afghanere», *Aftenposten*. 05.09.2021. DOI: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/k68x3A/systemfeil-i-utlendingsnemnda-kan-ha-rammet-mange-afghanere> [debattinnlegg] (Lest: 09.05.2022)

Nettsteder

UNE.no UNE, «Konvertittsak i Høyesterett». *UNE.no*. Publisert: 27.04.2021. DOI: <https://www.une.no/aktuelt/arkiv/2021/konvertittsak-i-hoyesterett/> (Lest: 09.05.2022)

- UNE.no
UNE, «Høyesterett ga medhold i konvertittsak». *UNE.no*. Publisert: 08.06.2021. DOI:
<https://www.une.no/aktuelt/arkiv/2021/hoyesterett-ga-medhold-i-konvertittsak/> (Lest: 09.05.2022)
- UNE.no
UNE, «Konvertittsaker». *UNE.no*. Sist oppdatert: 08.02.2022. DOI:
<https://www.une.no/sakstyper/beskyttelseasyl/konvertitt-er/> (Lest: 09.05.2022)
- UNE.no
UNE, «Afghanistan». Sist oppdatert: 05.03.2022. DOI:
<https://www.une.no/sakstyper/beskyttelseasyl/praksis-i-asylsaker-fra-afghanistan/> (Lest: 09.05.2022)